

Xəbər
Ceyranbatanda
məktəbdə
dalaşan
şagirdləri
ayıran
xidmətçi
öldü
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 noyabr 2017-ci il Cümə axşamı № 238 (6852) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Dəmiryol rəhbərləri Bakıda toplasdı

BTQ ilə yükdaşımaların tarifləri razılaşdırıldı; **Caüd Qurbanov**: "Biz Azərbaycanı gələcəkdə dünyanın "xab" dövlətinə çevirməyə çalışırıq"

yazısı səh.5-də

Zərərçəkənlərdən Eldar Mahmudova "güllə kimi" sözlər

yazısı səh.4-də

Azərbaycanda yeni - "Euronews" kimi kanal açılır

yazısı səh.10-da

Prezident müxalifətin kitabını niyə bağlayıb?

yazısı səh.4-də

AVCIYA Qarabağ həqiqətlərinin çatdırılması mövzusunda BDU-da debat keçirdi

yazısı səh.3-də

Qarabağla bağlı prosesdə canlanma

yazısı səh.11-də

Redaktorlar ekspertlərə pul ödəməlidirmi...

yazısı səh.12-də

Dollar dünya boyunca bahalaşır

yazısı səh.13-də

Energetika Nazirliyində yüksək vəzifəli üç nəfər işdən çıxarıldı

yazısı səh.2-də

Maşınlarda pərdə-plyonka qadağası mövsümü başladı

yazısı səh.13-də

Afrikanın "40 illik diktatoru" devrildi - səbəb

yazısı səh.15-də

"Sərkisyan hakimiyyətini uzatmağa çalışır" - politoloq

yazısı səh.15-də

ERMƏNİSTANDA "FİTİL" ÇƏKİLDİ - DÜŞMƏN ÖLKƏ QARİŞIR

Parlament kütləvi etirazlara rəğmən, qalmaqallı qanun layihəsini qəbul elədi; İrəvanın mərkəzində üsyançı tələbələrle polis qüvvələri toqquşdu; daşnak təhsil naziri ən fəal gəncləri nəzarətə götürmək göstərişi verdi; Sərkisyan qanunu imzalayacaqmı?

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Azərbaycana qarşı növbəti təzyiqlə dalgasında Kreml və Soros izi

Aİ ilə Bakının yaxınlaşmasını istəməyən qüvvələr hərəkətə keçdi; 37 təşkilatın Brüsselə göndərdiyi məktubun arxasındakı gizli məqamlar yazısı səh.9-da

Fəzail Ağamalı
deputat
həmkarını
namərdlikdə
şucladı: "Fəzail
İbrahimli..."

yazısı səh.7-də

Sabir Rüstəmxanlı:
"Bu tərkib Dövlət
Dil Komissiyasının
statusunu
yüksəldir"

yazısı səh.3-də

Vüsalə Mahirqızı:
"Bizi sevən
oxucunun
əsas işi
tənqiddir"

yazısı səh.6-da

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri komanda-qərargah hərbi oyunları keçirəcək

Noyabrın 16-da qoşunların əməliyyat hazırlığı çərçivəsində komanda-qərargah hərbi oyunları (KQHO) başlayacaq. MN-dən APA-ya verilən məlumata görə, hərbi oyununun keçirilməsi qoşun növlərinin və qismlərinin strateji, əməliyyat, əməliyyat-taktiki və taktiki idarəetmə orqanlarının və xüsusi təyinatlı qüvvələrin cəlb edilməsini, eləcə də müxtəlif mərhələlərdə qüvvə və vasitələrin istifadəsini nəzərdə tutur.

KQHO-nun əsas məqsədi müasir ümumqoşun əməliyyatlarının keçirilməsi üzrə çətin tapşırıqların həllində, o cümlədən dağlıq relyef və mürəkkəb radioelektron, həmçinin hərbi oyunlarının niyyəti ilə müəyyən edilmiş digər xarakterik xüsusiyyətlər şəraitində idarəetmə orqanlarının və qoşunların qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsinin təkmilləşdirilməsindən ibarətdir.

KQHO-nun mərhələlərinin birində qarşılıqlı fəaliyyətdə olan qoşunların havada, dənizdə, quruda manevr və atəş imkanları müəyyən edilməklə praktiki fəaliyyəti də yoxlanılacaq.

Komanda-qərargah hərbi oyunları noyabrın 20-dək davam edəcək.

6 ildə Azərbaycanın ixracı 17,5 milyard dollar azalıb

Novator.az Azərbaycanın ixracının 2011-ci ildən bəri necə dəyişməsinə nəzər salıb. 2017-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycanın ixracı 9 milyard 54,2 milyon dollar olub. Bu, 2016-cı ilin yekun rəqəminə (9 milyard 143,3 milyon dollar) yaxın göstəricidir.

2011-ci ilin sonu ilə müqayisədə isə ixrac 17 milyard 516,7 milyon dollar azalıb.

Novator.az bildirir ki, 2011-ci ildə Azərbaycan 26 milyard 570,9 milyon dollarlıq mal ixrac edib. 2012-ci ildə həcm 23 milyard 907,9 milyon dollara düşüb, 2013-cü ildə 23 milyard 975,4 milyon dollara yüksəlib.

2014-cü ildə 21 milyard 828,6 milyon dollarlıq ixrac qeydə alınıb. Sonrakı iki ildə isə kəskin düşmə olub: 2015-ci ilin ixracı 11 milyard 424,5 milyon dollar, 2016-cı ilin ixracı 9 milyard 143,3 milyon dollar təşkil edib.

Ixracın azalmasında əsas amil dünya bazarında neftin qiymətinin düşməsi olub. 2011-ci ilin sonunda Azərbaycan neftinin bir bareli 110 dollara, 2012-ci ilin sonunda 111 dollara, 2013-cü ilin sonunda 114 dollara satılıb.

2014-cü ilin sonunda Azərbaycan nefti 60 dollara, 2015-ci ilin sonunda 38,23 dollara düşüb.

2016-cı ilin sonunda Azərbaycan nefti 56 dollara təklif olunub.

Hazırda Azərbaycan neftinin bir barelinin qiyməti 65 dollara yaxındır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01; 434 01 33

Energetika Nazirliyində 3 vəzifəli şəxs işdən çıxarıldı - yeni təyinatlar

Yeni təyin olunmuş energetika naziri Pərviz Şahbazov nazirliyin 3 rəhbər şəxsinə vəzifədən azad edib.

Azərbaycandan 488 xarici vətəndaş çıxarılıb

Oktabr ayı ərzində Dövlət Miqrasiya Xidməti (DMX) tərəfindən əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən Azərbaycan Respublikasında miqrasiya sahəsində, o cümlədən inzibati qanunvericiliyin tələblərinin pozulması ilə bağlı 1603 qərar qəbul edilib. Bu barədə DMX-dən bildirilib.

Məlumatla görə, ay ərzində Bakı şəhərində, həmçinin respublikanın digər şəhər və rayonlarında keçirilən tədbirlər və aparılan araşdırmalar nəticəsində əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən Azərbaycan Respublikasının miqrasiya sahəsində, o cümlədən inzibati qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması ilə bağlı 1603 qərar qəbul edilib ki, onlardan 242-si ölkə ərazisində yaşamaqla leqallaşdırılma ilə bağlı, 794-ü ölkə hüdudlarından kənara inzibati qaydada çıxarılmamaqla inzibati cərimə tətbiq olunma ilə bağlı, 60-ı Miqrasiya Məcəlləsinin 16.1.8-ci maddəsinə əsasən (şəxs miqrasiya qanunvericiliyini pozduğuna görə son üç il ərzində iki dəfə və ya daha çox inzibati məsuliyyətə cəlb olunduqda) ölkə ərazisinə gəlişini məhdudlaşdırma ilə bağlı, 19-u müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün sənədin yeni sənədlə əvəz olunması ilə bağlı olub.

Ümumiyyətlə, ay ərzində xidmətə əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər tərəfindən ölkədə müvəqqəti olma müddətlərinin uzadılması, müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün icazələrin alınması, vətəndaşlığa qəbul, xitam, bərpa, eləcə də vətəndaşlıq mənsubiyyətinin və qaçqın statusunun müəyyənəndirilməsi, həmçinin əmək fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün iş icazələrinin alınması və mövcud iş icazələrinin müddətlərinin uzadılması ilə bağlı 10526 müraciət daxil olub. Müraciətlərin hər biri ayrı-ayrılıqda Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq araşdırılıb və müvafiq qərarlar qəbul edilib.

2017-ci ilin oktyabr ayı ərzində olduğu yer üzrə qeydiyyatla bağlı 51505 əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxsin müraciəti qeydə alınıb.

Ay ərzində DMX-nin "Çağrı mərkəzi"ne isə 9022 zəng daxil olub.

Həmçinin DMX tərəfindən oktyabr ayı ərzində respublikanın müxtəlif şəhər və rayonlarında 7 maarifləndirmə tədbiri keçirilib və səyyar xidmət təşkil edilib.

"APA-Economics"ın məlumatına görə, nazirliyin Dövlət Qaz Nəzarət İdarəsinin rəisi Hacıquluzadə Sadıqov ötən gün işdən çıxarılıb.

Bundan başqa, nazirliyin Enerji Nəzarət İdarəsinin rəisi Cəfər Hüseynov və beynəlxalq şöbənin müdiri Rauf Həsənov da vəzifəsi ilə vidalaşılıb.

Hər üç şəxsin vəzifədən azad edilməsi P.Şahbazovun yeni komanda qurması ilə əlaqələndirilir.

Energetika Nazirliyində iki idarə rəisi müvəqqəti və bir şöbəyə yeni rəhbər təyin edilib.

Nazirliyin Dövlət Qaz Nəzarət İdarəsinin rəisi vəzifəsinin icrası bir ay müddətinə Enerji siyasəti və yanaacaq-enerji resursları şöbəsinin müdiri Elxan Həşimova həvalə edilib.

Bundan başqa, Enerji Nəzarət İdarəsinin rəisi vəzifəsinin icrası bir ay müddətinə elektroenergetika şöbəsinin müdiri Amil Mürsəliyevə həvalə olunub.

Beynəlxalq şöbənin müdiri vəzifəsi isə Esmira Cəfərovaya tapşırılıb. Esmira Cəfərova Xarici İşlər Nazirliyinin Təhlükəsizlik Məsələləri İdarəsində üçüncü katib, xarici siyasətin planlaşdırılması və strateji araşdırmalar idarəsində birinci katib, NATO şöbəsinin müdiri, Azərbaycan Respublikasının ATƏT yanındakı Missiyasında ikinci, üçüncü katib, BMT yanındakı Missiyasında birinci katib, BMT Təhlükəsizlik Şurasında Yaxın Şərq məsələləri üzrə məsul ekspert, ADA Universitetində baş müəllim kimi çalışıb.

Vergi güzəştlərinin tətbiqi ilə bağlı mexanizmlər hazırlanıb

Vergilər Nazirliyində "Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi"nin Tədbirlər Planında nəzərdə tutulmuş sərəməli vergi sisteminin təşviqi edilməsi tədbiri ilə bağlı 2017-ci il ərzində görüləcək işlər müzakirə edilib.

Vergilər Nazirliyinin Media və Kommunikasiya Mərkəzinin "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar departamentinin baş direktoru Samirə Musayeva vergilər nazirinin müvafiq əmri ilə yaradılmış işçi qrupunun fəaliyyəti barədə görüş iştirakçlarına məlumat verib. Bildirilib ki, strateji yol xəritələrində müəyyən edilmiş tədbirlərin icrası məqsədilə kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin üzvləşdiyi problemlərlə yaxından tanış olmaq, vergi qanunvericiliyinin və inzibati qaydaların təkmilləşdirilməsi istiqamətində sahibkarların rəy və təkliflərini müzakirə etmək üçün sahibkarlıq subyektləri ilə silsilə görüşlər keçirilib.

Qeyd olunub ki, "Səfirlik və digər əhəmiyyətli dövlət və qeyri-dövlət saytlarında yerləşdiriləcək nümunəvi məlumat forması"nın hazırlanması üçün işlər görülüb. Vergilər Nazirliyinin və ölkəmizin xarici ölkələrdəki səfirlik, daimi nümayəndəlik və konsulluqlarının rəsmi internet sahifələrində Azərbaycan və ingilis dillərində "Azərbaycan Respublikasında xarici investisiyalar üçün əlverişli vergi mühiti" başlığı altında materiallar yerləşdirilib.

Eyni zamanda, ötən dövr ərzində perəkəndə ticarət və ictimai-iaşə fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri tərəfindən malların təqdim edilməsi üzrə nağdsız əməliyyatlara vergi güzəştlərinin tətbiqi və vergi ödəyicilərində keçirilən vergi nəzarəti tədbirləri nəticəsində onlara hesablanmış vergi və maliyyə sanksiyalarının ödəmə müddətindən tez ödənilməsinə görə maliyyə sanksiyaları üzrə güzəştlərin tətbiqi mexanizmləri işlənilib hazırlanıb.

Bununla yanaşı, istehsal sahəsi, daşınmaz əmlak və işçi qüvvəsi ilə Bakı, Sumqayıt, Xırdalan şəhərləri və Abşeron rayonu istisna olmaqla, digər regionlarda ixrac yönümlü

məhsulların istehsalı fəaliyyəti ilə məşğul olan ixracatçılara, eləcə də müəyyən edilmiş şərtlər daxilində özəlləşdirilən dövlət müəssisələrinin əmlak vergisi üzrə növbəti üç il üçün vergi güzəştlərinin tətbiqi ilə əlaqədar mexanizmlər də hazırlanıb.

S.Musayeva bildirib ki, işçi qrupu tərəfindən ölkənin sosial-iqtisadi siyasəti nəzərə alınmaqla vergi güzəştlərinin və azadolmalarının monitorinqinin aparılması, onların səmərəliliyinin müəyyən edilməsi, eləcə də vergi qanunvericiliyində müvafiq dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı layihə hazırlanıb. Bu sənədlərdə sabit vergi məbləği haqqında qəbzın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, eləcə də hüquqi şəxslərin məlumat dəyişikliyinə elektron qaydada həyata keçirilməsi, məlumat dəyişikliyi prosedurunun sadələşdirilməsi kimi məsələlər nəzərdə tutulub.

QHT Şurası 2018-ci il üçün 1-ci grant müsabiqəsini elan edir

15 noyabr 2017-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının növbəti iclası keçirilib. İclasda Şuranın 2018-ci il birinci grant müsabiqəsinin elan edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib. Müsabiqənin mövzuları, həmçinin şərt və qaydaları haqqında məlumatlar Şuranın www.qhtxeber.az, www.e-qht və www.cssn.gov.az saytları vasitəsi ilə tanış ola bilərsiniz.

qhtxeber.az-ın məlumatına görə, Şura müsabiqədə iştirak etmək üçün QHT-ləri ərizə təqdim etməyə dəvət edir.

Prezident İlham Əliyev noyabrın 13-də Dövlət Dil Komissiyasının yeni tərkibini təsdiq edib. 16 ildir komissiyaya rəhbərlik edən baş nazir Artur Rasi-zadədən bu səlahiyyətlər alınıb. Yeni tərkibə əvvəlkindən düşməyənlər də var.

28 üzvdən ibarət komissiyanın sədri prezidenti İlham Əliyev, sədrin müavinləri I vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, AMEA-nın prezidenti Akif Əlizadə və Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anar Rzayevdir.

Komissiyanın tərkibində sabiq təhsil naziri Misir Mərdanov, Azərbaycanın Rusiyadakı səfiri, sabiq mədəniyyət naziri Polad Bülbüloğlu, xalq şairi Fikrət Qoca, yazıçı Əkrəm Əylisli, "Azərbaycan Ensiklopediyası" Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyinin sabiq baş direktoru İsmayıl Vəliyev, Prezident Administrasiyasının humanitar şöbəsinin sabiq müdiri Fatma Abdullazadə, Milli Məclisin sabiq deputatı Nizami Xudiyev, Azərbaycan Prezident Administrasiyasının Ərazi İdarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin sabiq müdiri Yusif Hübətətovun və digərlərinin adları yoxdur. Onları yeniləri əvəz ediblər.

Qeyd edək ki, əvvəlki komissiyanın fəaliyyətindən daim narazılıq ifadə olunurdu. Yeni tərkibin müsbət fəaliyyətinə ümidlər isə kifayət qədər yüksəkdir.

Komissiyanın yeni tərkibində yer alan xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı dedi ki, tərkibdə dəyişikliklər var: "Düzdür, komissiya üzvləri sırasında elələri var ki, dil məsələləri ilə məşğul olmayıb. İşinə, vəzifəsinə, bu işə yardım edəcəyinə görə ora daxil edilib. Hər halda bu tərkibdəki komissiyanın statusu yüksəlir. Bu onu göstərir ki, dövlətin dilə münasibəti müstəqillik dövründə başlayan proseslərin davamı kimi həyata keçirilir. Son vaxtlar dilə bağlı mətbuat və ic-

timaiyyət daxilində gedən söhbətlərin hamısı nəzərə alınır. Dilimizin gələcəyi ilə bağlı yaranacaq çətinliklərin qarşısını almaq üçün real addımlar atmaq istəyirlər".

Dövlət Dil Komissiyasının

mək, mətbuatın fəaliyyəti, hətta dilin dövlət dili statusu da kifayət etmir. Müasir dünyada dili qorumaq üçün onun tətbiqi imkanlarını genişləndirmək lazımdır. Bu mənada dilin tətbiqi imkanlarından biri kütləvi informasiya vasit-

Ona görə də yeni tərkibdə yaranan Dövlət Dil Komissiyası dili sevdirməyin yolları araşdırmalı və təqdim etməlidir".

Dövlət Dil Komissiyasının yeni üzvlərindən daha birisi, xalq yazıçısı Mövlud Süley-

"Bu tərkibdə Dil Komissiyasının statusu yüksəlir"

Sabir Rüstəmxanlı: "Dilimizin gələcəyi ilə bağlı real addımlar atmaq istəyirlər"

yeni üzvü, **Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professoru Buludxan Xəlilov** modern.az-a açıqlamasında komissiyanın gələcəyi işlərdən danışıb: "Bu gün dünyada dillər arasında güclü rəqabət gedir və zaman-zaman müəyyən dillər buna dözə bilməyərək sıradan çıxır. Rəqabətə dözümlülük yaratmaq üçün həmin dildə kitab çap etdir-

təlidir. Etiraf etmək lazımdır ki, bu gün KİV-lərin bir qisminin dilində qüsur var. Sözlər düzgün yazılmır, aparıcılar istədikləri kimi danışır, Azərbaycan dilinin lüğət tərkibində olan sözlər kənarda qalır, qrammatik quruluş pozulur və.s. Bütün bunlar dilin potensialını, nüfuzunu aşağılayır. Bu səbəbdən Dil Komissiyasının fəaliyyəti mütləqdir. Bu baxımdan komissiya KİV-in dilinə nəzarətlə bağlı tədbirlər planı hazırlayacaq".

B.Xəlilov qeyd edib ki, reqlamların, filmlərin, kitabların dilində ciddi qüsurlar var: "Eyni zamanda hazırda kitab çapına ciddi nəzarət lazımdır. Kitablarda sözlərin orfoqrafiyasının düzgün yazılmadığı, korrekte işlərinin peşəkər olmadığı müşahidə edilir. Açıq, nəşriyyatların bir çoxunun peşəkər redaktor və korrektorları yoxdur..."

manlı isə bildirib ki, hazırda insanların dilimizə yanaşma tərzisi əsas problemlərdəndir:

"Məndən başlayaraq sizə qədər-problem hər kəsdədir. Biz əyöndə də düz əyirik, düzəldəndə də düz düzəldirik. Bu məsələyə qayğı, diqqət lazımdır ki, dili qoruya biləsən. Necə ki, özüne görə ağac əkirsən, ev tikirsən, eləcə də, dilə belə yanaşmalıyıq. Dili ayaqlar altına almamalı, hörmətsizlik etməməlisən. Qışqırtının içində də dil var".

Komissiyanın yeni üzvü, AMEA-nın müxbir üzvü, Folklor İnstitutunun direktoru Muxtar İmanov isə "Report"a deyib ki, prezidentin imzaladığı sərəncamda uğun olaraq Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər planı hazırlanacaq.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Səhər Bakıya girmək müşkül, axşam - çıxmaq

Xəlid KAZIMLI

Paytaxtın giriş-çığışlarındakı tıxaclar artıq on minlərlə sürücü üçün işgəncə səciyyəsi alıb.

Hər gün səhər saat 7.30-9.30 radələrində Şamaxı və Sumqayıt istiqamətindən şəhərə sərbəst şəkildə girmək, axşam isə 18.00-20.30 radələrində həmin istiqamətlərdə şəhərdən çıxmaq müşkül məsələdir.

1,5 dəqiqəyə qət olunacaq yola 25-30 dəqiqə vaxt gedir. Bu, hələ normaldır. Əgər həmin zaman kəsiyində sözü gedən nahiyədə hansısa maşın xarab olubsa və ya qəza baş veribsə, tıxacın ömrü daha da uzanır.

O yolda isə hər gün maşınlar həm xarab olur, həm də yüngül qəzalar baş verir.

Maşın nasazlıqları əsasən tıxacda uzun zaman qalan köhnə avtomobillərin soyutma sistemində olur. Bir də görürsən, bir köhnə maşının radiatorundan qaynar su (antifriz) fışqırır, yola axır, avtomobil də düz yolun ortasında qalır, hərəkəti iflic edib.

Yüngül qəzalar isə adətən bir avtomobilin özündən öndəkinə arxadan zəif sürətlə toxunması, ya da iki metr irəli düşmək istəyən hövsələsiz sürücünün sağ-sol yanındakı başqa avtomobilin bir tərəfini sürtməsindən ibarət olur.

Hər iki halda tıxac daha da uzanır, şişir.

Hiss olunur ki, şəhər və yol təsərrüfatının rəhbərləri bu problemin həll edilməsi üçün nə qədər fikirləşsələr də çarə tapıb bilmirlər.

Onlar da anlayırlar ki, bu, dünya meqapolisləri üçün adi hal olan tıxaclardan deyil, vəziyyət hər gün bir az da pisləşir və bu gedişlə yaxın illərdə oralarda 2-3 saatlıq tıxaclar əmələ gələcək, paytaxtın əsas nəqliyyat arteriyası iflic olacaq.

Bəs bu durum nədən yarandı?

Ortada bir neçə versiya var. Ən ümumi budur ki, şəhər ətrafı qəsəbələrin sakinləri son on ildə on dəfədən də çox artıb və onların tam əksəriyyəti hər gün səhər paytaxta girir, axşam çıxır.

Buraya Sumqayıt boyda şəhərin hər gün Bakıya gələn (istər ictimai nəqliyyatla, istər öz avtomobilləri ilə) on minlərlə sakinini, şəhər status almış Xırdalanın camaatını, özləri böyüyüb şəhərə dönmüş Sarayın, Masazırın, Ceyranbatanın, Müşviqabadın, Xocəsənin, Hökməlinin on minlərlə sakinini əlavə etmək olar.

10 il əvvəl Sulutəpə bir məskunlaşmış təpədən və bir dərədən ibarət idi. Bu gün axşam saatlarında bir dikdirdən (məsələn, körpü üstündən) cənub istiqamətində baxanda göydə ulduzları saymaq olur, amma Xocəsən və Hökməli qəsəbələri arasındakı dərələrdəki və təpələrdəki işıq gələn evləri sayıb qurtarmaq olmur. O nahiyədə Bakı boyda bir Bakı əmələ gəlib.

Bu adamlar rayonlardan iş və dolanışqı üçün kütləvi şəkildə axışıb Bakıya gələnlərdir. Ölkənin elə bir rayonu, kəndi, qəsəbəsi yoxdur ki, onların əhalisinin mühüm bir hissəsi gəlib Bakıda məskunlaşmasın. Bunların üstünə qaçqın və məcburi köçkünləri də gəlmək lazımdır.

20 il əvvəl onların sayını yarıya qədər yuvarlaqlaşdıraraq (əslində 700 min civarında iş-yurdundan didərgin salınmış adam vardı), "bir milyon qaçqınımız var" deyirdilərsə, bu gün o rəqəm çoxdan köhnəlib, hazırda təbii artım hesabına onların sayı çoxdan 1 milyonu aşıb. Onların yarısı rayonlarda məskunlaşıblarsa, o biri yarısı da paytaxtın ətrafındakı köhnə və sonradan salınmış qəsəbələrdə yaşayırlar.

Hər gün şəhərə daxil olan və çıxanların sayını artıran bir kateqoriya da var. Bunlar vaxtilə şəhərin mərkəzi hissələrində yaşayan, ancaq sonradan öz mənzillərini baha qiymətə (150-200 min manata) satan və şəhərkənarı qəsəbələrdə 60-70 min manata ev, 15-20 min manata avtomobil alan minlərlə şəxsdir. Şəhərin mərkəzində yaşayanda onların maşını yox idi, çünki ehtiyac hiss etmədilər, indi isə evə-işə gəlib-gətmək üçün maşına ehtiyac hiss edirlər və pulları olduğu üçün alırlar.

Bir ara şəhərin giriş-çığışındakı tıxacı azaltmaq üçün rayon qeydiyyatlı maşınların paytaxta girişini məhdudlaşdırırdılar. Amma bu effektiv olmadı. Çünki onlar paytaxta daxil olan avtomobillərin ümumi miqdarının 1 faizi qədər də deyildi.

Hal belə olunca başqa tədbirlər görmək lazım gəldi. Yaşıl təcikləri söküb yolu genişlətdilər - təxminən 4 kilometr. 5-ci kilometrədə butulka effekti yarandı. Necə ki, su dolu butulkayı başı aşağı tutanda şüşədəki su bir andaca boşalmır, eləcə də yolun hər iki başındakı dar boğaz nəqliyyatın hərəkətini məhdudlaşdırır, yol heç vaxt boşalmır.

20 il əvvəl paytaxtın başqı bir yere (ən yaxşısı yeni salınan bir şəhərə) köçürülməsinin zəruriliyindən yazanda bu günü nəzərdə tuturuq. Heyf ki, o vaxt saqqalımız yox idi, sözüümüz ötmədi. İndisə gecdir. Neft bahalaşsa, bəlkə də yenə gec deyil.

"Qarabağ həqiqətləri erməni təxribatına cavab olaraq deyil, əvvəlcədən çatdırılmalıdır"

AVCIYA-nın debat müsabiqəsi çərçivəsində növbəti tədbiri BDU-da oldu

Noyabrın 15-də Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının "Azərbaycan gəncliyi gələcəyimizə naminə" layihəsi çərçivəsində "Baxış bucağı" adlı debat müsabiqəsi Bakı Dövlət Universitetində davam etdirildi.

Musavat.com xəbər verir ki, "Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında gənclərin rolu" mövzusunda keçirilən bu dəfəki debatda Bakı Dövlət Universiteti və Bakı Slavyan Universitetinin komandaları qarşılaşdı.

Tədbiri giriş sözü ilə açan **AVCIYA-nın eksperti İradə Yaqubova** yaradılan şəraitə görə BDU-nun rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirdi və təmsil etdiyi təşkilatın fəaliyyəti ilə bağlı məlumat verdi. İ.Yaqubova qeyd etdi ki, AVCIYA-nın təşkil etdiyi bu ilki debatlarda dörd universitetin - Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin, Bakı Slavyan Universitetinin və Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin tələbələri iştirak edirlər.

Moderator Orxan Cabbarlı debatda Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında gənclər "mən" kimi yox, "biz" kimi çıxış edə

bilir və "məhz hansı həqiqətləri dünyaya çatdırmalıyıq" suallarına cavab axtarmağı təklif etdi.

BSU-nun magistrantı Tural Məmmədov bildirdi ki, təmsil etdiyi universitetin hər il ondan artıq tələbəsi xaricdə təhsil almağa gön-

dərilir və həmin ölkələrdə Azərbaycan həqiqətlərini təbliğ edirlər. T.Məmmədov BSU-nun tələbələrindən bu yaxınlarda Soçi festivalında erməni təxribatının qarşısını almaqlarını Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğinə misal göstərdi.

BDU-nun beynəlxalq münasibətlər və iqtisadiyyat fakültəsinin IV kurs tələbəsi Kamran Mustafayev qeyd etdi ki, Azərbaycan gəncliyi Dağlıq Qarabağ problemi ilə əlaqədar həqiqətləri yalnız erməni təxribatına cavab olaraq deyil, əvvəlcədən çatdırılmalıdır.

BSU-nun tələbələri Yusif Xandəmirov, Mahmud Məcidov, Aydın Ağayev, Aytən Məlikzadə, BDU-nun tələbələri Nərgiz Tağızadə, Hüseyn Bağirov, Aynur Abbasova, Leyla Kazımova və başqaları Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün gənclərin həmin həqiqətləri dərinlən öyrənməklərinin, sosial şəbəkələrdə fəal olmalarının, xaricdə yaşayan Azərbaycan gənclərinin potensialından, Vikipediyanın imkanlarından istifadənin, dövlət dəstəyini gözləmədən fəaliyyət göstərməyin, şəbəkələşmənin vacibliyini vurğuladılar.

Debatın sonunda ekspertlər - BDU-nun əməkdaşı Rəşad Hüseynov, BSU-nun təmsilçiləri - təbii işləri üzrə prorektor, dosent Xanım Sultanova, professor Habil Məmmədov, dosent Alpay Əhmədov, AVCIYA-nın əməkdaşı Şahin Camalov debatda səsləndirilən təkliflərlə bağlı fikirlərini çatdırdılar.

Qeyd edək ki, AVCIYA-nın "Azərbaycan gəncliyi gələcəyimizə naminə" layihəsi çərçivəsində növbəti debat noyabrın 21-də Bakı Slavyan Universitetində keçiriləcək.

□ **Musavat.com**

Prezident İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının 25 illik yubileyi ilə bağlı çıxışında ölkə müxalifəti barədə səsləndirdiyi fikirlər geniş müzakirələrə səbəb olub. Çıxışının bir qismini müxalifətə sərf edən ölkə başçısının fikirlərində daha çox iki hissi diqqət çəkib.

İ.Əliyevin Azərbaycan müxalifətinin kitabının bağlandığını dilə gətirməklə yanaşı onların xaricdən idarə olunduğunu, onlara xaricdən komandalar verildiyini qeyd edib. Məhz bunun nəticəsində müxalifətin fəallaşdığını, aksiyalar təyin etdiyini, lakin mitinqlərə 1000 nəfərdən az adam gəldiyini deyib.

Qeyd edək ki, son illərdə ölkə rəhbəri müxalifət barədə çıxışlarında bu cür fikirlər tez-tez dilə gətirir.

İqtidaryönlü deputat Zahid Oruc bildirdi ki, ölkə başçısı uzun illər öz siyasi kursunu müəyyən edərkən, iddiasını dövlət quruculuğu prosesinə apararkən, ölkənin həyatını dəyişərkən onun əleyhinə fəaliyyət göstərən xarici və daxili qüvvələrə əhəmiyyəti verməyib: "Əslində cənab prezidentin bu siyasəti realist bir siyasətdir, həm də liderlik sərişəsidir. Çünki sən özünə inanırsan və düşünürsən ki, idarə olunan deyil, idarə edənsən. Bilirsən ki, hansısa bir müqavimət gücü sənə öz iradından çəkilməyəcək. 2003-cü ildən bu yana müxalifət ölkə başçısını onlarla hesablaşmağa məcbur etmək gücündə olmadıqlarını yaxşı görürsən. Bəzən keçmiş ge-

dərək olduqca gülməli arqumentlər, mövqelər irəli sürülür. Cənab prezidentin milli məsələlərlə bağlı fəaliyyəti onu qiymətləndirən erməni dairələri və digərlərinə çox sərt görünür. Bu iqtidarın əleyhinə olan hal kimi səciyyələndirilə bilər, amma ölkə başçısı heç vaxt bundan çəkinməyib. Çünki milli məsələmizi daim öndə tutur. Amma bir meydana sıxacaq qüvvələr böyük-böyük iddialarla çıxış edir, bu istiqamətdə fəaliyyətlərini qururlar. Fəaliyyətləri isə bu zaman ölkənin, millətin mənafelərinin əleyhinə olur. Nəticədə isə onlar göstərilən münasibətə layiq olurlar. Burada bir misal çəkək, Əli Kərimlinin "Məhsul" stadionunda kitab etdiyi leksikon siyasi İŞİD nümunəsi sayıla bilər. O, Əli-Bağdadi üslubunda danışdığına fərqi deyil. Yəqin ki, özü də sağ mərkəzçi mövqedən qatı dindar və ya ekstremizm təmayülünə yuvarlandığını görmür. Allah kəlamı ilə insanları ətrafına toplamağa çalışması bundan xəbər verir. Son statuslarının birini Əli Kərimli avtomobilində partladılan maltalı xanım jurnalistə həsr edib və orada qətlə bağlı bey-

Prezident müxalifətin kitabını niyə bağlayıb?

Zahid Oruc: "Bu şəxslərin özləri ilk növbədə, öz kitablarını bağlayıblar"

nəlxalq səviyyədə aparılan araşdırmada Azərbaycanın da günahının olub-olmadığını araşdırılacağını böyük sevincə qeyd edib. Düşünür ki, Azərbaycanın o qətlə nə əlaqəsi ola bilər? Mərhum xanım jurnalistin müxtəlif kəslərlə bağlı kriminal araşdırmaları mövcud idi. İndi məlum olur

ki, onu hansı mafiya qətlə yətirib. Əli Kərimli indi Azərbaycan hakimiyyətindən və bu xalqdan üzr istəyəcəkmi ki, bu dövləti ona heç bir aidiyyəti olmayan qətlə görə ittiham edib? Açıq deyim ki, bəzən erməni mediasında belə bu cür düşmənçiliyi avatüranı görmürsən. Bu baxımdan hesab edirəm ki, bu şəxslərin özləri ilk növbədə, öz kitablarını bağlayıblar. Əgər meydanlar yüz minlərlə insandan ibarət olsa, onun qarşısını heç bir qüvvə, güc ala bilməz. Onların səsi, etiraz gücü, hakimiyyəti onlarla hesablaşmaq çağırışı bütün meydanı doldurardı, nəinki bir stadionu. Hakimiyyət orqanlarına təsir edilirdi, ölkə həm də müxalifətin iradəsi ilə idarə olunardı, amma normal müxalifət bu ölkə-

mı yoxdur. Bir ovuc qüvvənin özünü ölkə miqyasında olmuş kimi göstərməsi, iddialara bölünməsi sadəcə gülməlidir. Bu baxımdan cənab prezidentin onlara göstərdiyi münasibətdən artığına layiq deyillər".

Deputat müxalifətin xaricdən təlimat almasına da toxundu: "Müxalifətin xaricdən idarə olunduğu heç kəsə sirr deyil. Azərbaycandan xaricə gedənlər orada təşkilatlandırılır. Bu tək ermənilərin əli ilə ola bilməz. Müxtəlif xarici qüvvələrin yardımı ilə o insanlar təşkilatlandırılır. Müxalifətin əsas hissəsini xaricdə qalmağa üstünlük verməsi də təsadüf deyil, baxın, xaricdə mühacir müxalifəti formalaşdırılır. Onlara yardım da xaricdən edilir. Ölkə daxilində onlara əvvəlki illər kimi maliyyə yardı-

mı yoxdur. Çünki onların böyük qismi kəsilib. Amma fəaliyyət göstərməyə çatacaq səviyyədə də var. Bir də Əli Kərimli xalq adamı ola bilməz. Təəvvür edin ki, o xüsusi bir maşında gəlir, ətrafında olan adamlarla onun özünün arasındakı fərq olduqca böyükdür. İndi onun nəyi xalq adamı oldu? Bu şəxslər axşamlar ziyafətlərə dəvət olunduqları səfirliklərdən də müəyyən yardımlarını alırlar. Həmin səfirliklərin ölkələrinin mətbuatına ötürülən məlumatlar da bir-iki şəxsin araşdırması ola bilməz. Düşünürəm ki, ölkə başçısının reaksiyaları onun işinə, milli strategiyasına mane olmağa çalışan qüvvələrlə bağlıdır. Cənab prezident 3-5 ildə bir dəfə bunu edib və o da yetərli olub".

□ **Cavansir ABBASLI**

Zərəçəkənlərdən Eldar Mahmudova "güllə kimi" sözlər

Sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudov Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsinə çağırılaraq dindirilməkdədir. Artıq sabiq nazir 3 dəfə istintaqçılardan suallarını cavablandırmaq zorunda qalıb. E.Mahmudov sonuncu dəfə istintaqda dindirildikdən sonra onun İstintaq İdarəsinin önündə "MTN işi" üzrə zərəçəkənlərin az bir qismini qarşılayıb. Sabiq nazirə çox ağır sözlər deyiblər.

E.Mahmudovun nazirliyi dövründə incidilən, əsassız olara həbs edilən, mal-mülkü əlindən alınanların sayı itib.

Onlardan biri də **həmkarımız Pərviz Həşimli**dir. Deyir ki, həbsdən azad ediləndən sonra Eldar Mahmudova telefon açıb, ona sözlərini deyib: "Bu haqda mətbuatda da yazmışdım. Amma onunla danışığımızın təfərrüatlarını açıqlamışdım. Mən Eldar Mahmudova zəng edəndə israrla kim olduğumu soruşdu. Deyirdim ki, səbr eləyin, deyəcəyəm. Ona sual verdim ki, niyə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyini cinayət yuvasına çevirmişdin. O hey deyirdi ki, kimdir danışın. Ona dedim ki, eməllərinizə görə akademik atanızın büstləri götürüldü. Sizin kimi övlad o ataya

Pərviz Həşimli: "Etdiyin haqsızlıqları, qanunsuzluqları elə bilirsən unutmuşam?"

Maqsud Mahmudov: "Üz-üzə gəlsəm ona bir kəlmə deyəcəyəm - adam kişi olar, pulu da kişi kimi qazanar"

Elşən Kərəmoğlu: "Vəzifədə olarkən bu günü düşünmək lazım idi"

layiq deyil. Ürək sözlərimizi çatdırdım, sonda dedim ki, şərləyərək tutduğun, heç bir günahı olmadan başına qara torba keçirdib həbs etdiyiyin Pərviz Həşimlidir danışın. Ona onun üçün xoş olmayan suallar və sözlər

yazıb sms-lə yolladım. Cavab vermədi. Nə cavab verə bilərdi ki? Mənə qarşı, mənim kimi yüzlərlə insana qarşı şəxsi maraqlarına görə cinayət edib".

P.Həşimli Eldar Mahmudovla görüşmə üçün Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsinin önünə də getdiyini deyir: "Mən ora çatanda artıq Eldar Mahmudov ifadə verib getmişdi. Orada olan zərəçəkənlərdən öyrəndim ki, üzünə tüpürüb, ona lənət oxuyublar".

P.Həşimli deyir ki, həbsdən 1 ay öncədən MTN-in barəsində qətimkan tədbiri seçilməyə çalışdığını bilib: "Ölkənin siyasi rəhbərliyinə də məktub yazmışdım ki, xüsusi xidmət or-

ganları məni qanunsuz olaraq həbs etmək istəyir. Buna görə də ölkə rəhbərliyinə yalan məlumatlar ötürür. Eldar Mahmudov siyasi rəhbərliyə yalan reportlar yazdırmaqla məni ləkələməyə çalışırdı. İndi isə həmin çirkəblər ki, bizə atmağa yığılmışdı öz üst-başını bulaşdırdı".

P.Həşimli deyir ki, E.Mahmudovla üz-üzə gəlmək üçün məqam axtarır: "İstintaq İdarəsinin önündə onunla görüşməyə hazırım. Deyəcəklərim var ona. Mən işdə zərəçəkən kimi tanınmam üçün də müraciət etmişəm. Bununla yanaşı Avropa İnsan haqları Məhkəməsinin də qərarını gözləyirəm. Qərardan sonra bəraət almam üçün də addımlar atacağam".

"MTN" işi üzrə zərəçəkən kimi tanınanlardan biri də iş adamı Maqsud Mahmudovdur. Deyir ki, Eldar Mahmudova deyəcək sözləri var: "Əmisi oğlu olan köməkçisi Vüqar Mahmudov məndən 170 min dollar alıb və Eldar Mahmudova verib. Eldar Mahmudovla görüşsəm ondan soruşacağam ki, gecələr rahat yata bilirsən? Bizdən hədə-qorxu ilə aldığı pullara tikdiriyin imarət sənə dar gəlmir, sıxmır sənə? Bizim pulumuzla aldığı o bahalı maşınlar, evlər ona hamısıdır, qanla qusacaq hamısını. Olmaz belə pul qazanmaq, görməz deyəcəyəm ki, pulu kişi kimi qazanmaq lazımdır. Şərlə-şantajla adam tutub, böhtan atmaqla həbs etdirib pul qazanmağın sonu bu gün düşdüüyü vəziyyətdir".

M.Mahmudov İstintaq İdarəsinin qarşısına getməyəcəyini dedi: "Hansısa məclisdə, harda olsa üz-üzə gəlsəm ona bir kəlmə deyəcəyəm - adam kişi olar, pulu da kişi kimi qazanar. Şantaj yolu ilə pul qazanmaq kişiyə yaraşan hərəkət deyil. Bunun hamının yanında deyərdim".

"Karvansaray" ticarət mərkəzinin payçılardan biri olmuş Elşən Kərəm oğlu da deyir ki, sabiq nazirə deyəcək sözləri çoxdur: "Üz-üzə gəlsəm Nizami Quliyevi niyə xəstə salıb ölümünə bais olduğunu xəbər alacağam. "Karvansaray" ticarət mərkəzini Nizami Quliyev tikdirdi. Biz də ətrafında olan payçılardan idik, ora pul qoyurdum. Eldar Mahmudov Akif Çovdarovu, Hikal Əsədovu üstümüzdə göndərərək əvvəlcə 20 dükən istədi. Sonradan 40 dükən aldı. Sonra isə Nizami Quliyevi 8 ay MTN-ə hər gün çağırıb üstünə qışqırır, başı-

na qalmayan oyunu açırdılar. Hər gün səhər 7-də MTN-ə çağırırdılar. Saat 10-a qədər orada gözləyirdilər. Keflərinə düşəndə qəbul edib kabinetdə təhqir edir, söyür, başına oyun açırdılar. Yayın ortasında kondisioneri maksimal istiliyə qoyub kabinetdən çıxırdılar. Bunu küçədə 40 dərəcə isti olanda edirdilər. Qapı bağlı olduğunda o, həmin kabinetdən çıxıb bilmirdi. Bütün bu işgəncələrdən sonra Nizami müəllim "Karvansaray"ın təsisçiliyindən imtina etdi. Ticarət mərkəzi Eldar Mahmudovun əmisi qızı DİLİRUBƏ MƏHƏMMƏD QIZI İMƏRANOVANIN adına keçirildi. Nizami müəllim Eldar Mahmudovun ona yaşatdığı dəhşətlərin sonucunu olaraq ağır xəstəlik tapdı. Sapsağlam adam idi. Dəfələrlə əməliyyat olundu, 2016-cı ilin iyununda dünyasını dəyişdi. Onun ölümü Eldar Mahmudovun vicdanındadır. Biz payçılardan da məhv edib. Bu gün onunla üz-üzə gəlsəm hamı kimi mən də üzünə tüpürərdim. Bizim başımıza nə gəlibsə, hamısı Eldar Mahmudovun başçılığı altında olub. Biz bu gün də özümüzlə gələ bilməmişik. 5 il əvvəl başımıza açdıqların müsibətləri xatırlayanda özümü çox pis hiss edirdim. Bizə ən böyük pisliyi edən Eldar Mahmudov olub".

E.Kərəmoğlu deyir ki, sabiq nazirə zərəçəkənlərin İstintaq İdarəsinin qarşısında dedikləri fikirlərlə razıdır: "Məni də onun işi üzrə zərəçəkən kimi tanınmam üçün müraciət etmişəm. Mətbuatdan zərəçəkənlərin ona dedikləri sözləri oxumuşdum. Elə həmin sözlərə şərikəm".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Bu gün Bakıda "Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu" Beynəlxalq Assosiasiyası Hüquqi Şəxslər Birliyinin ümumi yığıncağı keçirilib. Tədbirdə 2017-ci il üzrə BTNMBA HŞB-nin işinə dair yekun hesabat, 2018-cu il üçün daşınma həcminə dair planın təsdiqlənməsi, 2018-ci il üçün tədbirlər planının, ümumi yığıncaq iclasları üzrə planın, gələn il üçün BTNM üzrə tariflərin razılaşdırılması və təsdiqlənməsi, 2017-ci il üçün assosiasiyanın maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə dair auditin keçirilməsi və sair kimi məsələlər müzakirə olunub.

Müzakirələrdə ölkələrarası yük axınının artırılması, həmçinin Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutunun səmərəli istifadəsi, Avrasiyada perspektiv nəqliyyat dəhlizlərindən biri kimi BTNM-in vacibliyi qeyd olunub. Eyni zamanda bu dəhlizin potensialından istifadə edilməsinin, bu istiqamətdə yük axınının cəlb edilməsinin zəruriliyi vurğulanıb. Qeyd olunub ki, oktyabrın 30-da Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu istifadəyə verilib. Bundan sonra Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutuna tranzit axını güclənəcək.

"Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu" Beynəlxalq Assosiasiyası Hüquqi Şəxslər Birliyinin ümumi yığıncağının sonunda "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanov, "Qazaxıstan Dəmir Yolları" Milli Şirkətinin prezidenti Kanat Alpisbayev, "Gürcüstan Dəmir Yolu" SC-nin sədr müavini Aleks Nikolavili, Türkiyənin Dəmir Yolunun yük daşımaları üzrə baş direktoru Veysi Kurt, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin sədri Rauf Vəliyev, "Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı" QSC-nin baş direktoru Taleh Ziyadov və Batumi Dəniz Limanının baş direktorunun müavini İlyas Muktarovun iştirakı ilə müvafiq sənədlər imzalanıb.

Tədbirin ardından müxtəlif dövlətlərin dəmiryolu rəhbərləri mətbuat qarşısına çıxıblar.

"Rusiyadan gələn yüklər Azərbaycan üzərindən Türkiyəyə gedəcək"

Jurnalistlər qarşısında önəmli açıqlamalarla çıxış edən "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanov öncə BTQ-nin fəaliyyətindən danışdı. Qeyd etdi ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun işə düşməsi ilə Azərbaycan dövləti təkcə enerji daşıyıcılarını dünyaya verən dövlət kimi deyil, həm də bir tranzit dövlət kimi öz varlığını, ortaya qoydu: "Bu dəhlizlər bizdə birləşir, biz Azərbaycanı gələcəkdə dünyanın xab dövlətinə çevirməyə çalışırıq. Bunun üçün şərait yaradılıb və davam edir. Bizim üzərimizdən keçən dəhlizlərdə vahid tarif məsələsi gündəmdə idi. Ona görə də biz Assosiasiya olaraq bütün dövlətlərin iştirakı ilə burada toplandıq. Məqsədimiz konteyner daşınmasının qiymətlərini tənzimləməkdən, qiymətlərin rəqabətə davamlılığı və sahibkarlar üçün əlverişli olmasını təmin etməkdən ibarətdir. Bizim işimiz heç kime mane olmayacaq, heç kimin yükünü əlindən almaq fikrində deyilik. Öz dəhlizimizin inkişafı ilə məşğul olacağıq".

C.Qurbanovun sözlərinə görə, Azərbaycan Rusiya ilə Türkiyə arasındakı yükdaşımalarda körpü rolunu oynayacaq: "Azərbaycanla Gürcüstan arasında yol var, bu yükdaşıma Batumi və Poti limanları üzərindən həyata keçirilir. Bakıda da Ələt limanı və Bakı limanından daşınır. Ancaq bizim əsas işlərimiz Qazaxıstanla, Türkiyə ilə bərabərdir. Ona görə də, biz bunları tənzimləməli idik. Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun yük-

dən yəqin ki, Türkmənistan üzərindən yüklərimizin həcmi də artacaq. Bu dəmiryolu bir növ yüklərin artacağını deməyə əsas verir".

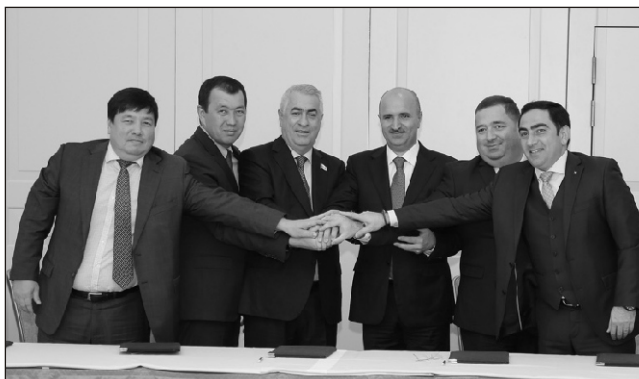
"2020-ci ildə Naxçıvana qatarla getmək mümkün olacaq"

O, Şimal-Cənub dəhlizində də işlərin sürətləndirildiyini də diqqətə çatdırdı: "Birinci hissədə artıq işlər başa çatmaq üzrədir. Şimal-Cənub dəhlizi bildiyiniz kimi, iki hissədən ibarətdir: birinci hissə və ikinci hissə... Birinci hissəsi Astara-Astara dəmiryol xəttidir, bizim tərəfdə 16 kilometr artıq tikilib. Cənub prezidentin tapşırığı ilə biz dekabr ayında o birinci hissənin birinci fazasını yekunlaşdıracağıq. Birinci faza o deməkdir ki, biz öz tərəfimizdə vergi, sərhəd, vaqonların yoxlanışı, İran tərəfdə 1,4 kilometr yolun, 35 hektar yerdə olan quru yüklərin boşaldılması üçün terminal, səmşin daşınma üçün stansiyaların tikilməsi nəzərdə tutulub. Bu

Vəliyev də media qarşısında çıxış etdi. O bildirdi ki, bu gün Transxəzər beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi üzrə yaradılmış assosiasiyanın növbəti iclası keçirildi. Bu iclas bu yaxınlarda tarixi bir layihənin Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu xəttinin açılışından sonra keçirilən ilk iclasdır. Bütün bunları nəzərə alaraq, həmişə olduğu kimi bu iclasda da Orta Dəhliz dediyimiz bu marşrutun, Asiyanın, Çindən başlayaraq Avropa ölkələrinə qədər davam edən bir dəhlizin tranzit cəlb ediciliyi, yük həcmünün artırılması istiqamətində müzakirələr getdi. Bu gün Xəzər dənizi bu dəhlizin çox mühüm hissələrindən birini təşkil edir. Yəni iki dəmiryolunu Xəzər dənizinin şərq və qərb sahilləri ilə birləşdirən bir körpü rolunu oynayır. Bu gün Xəzər Dəniz Gəmiçiliyində 13 ədəd bərə istismar olunur. Dövlətin dəstəyi ilə Bakı Gəmiqayırma za-

Dəmiryol rəhbərləri Bakıda toplandı

BTQ ilə yükdaşımaların tarifləri razılaşdırıldı; **Cavid Qurbanov: "Biz Azərbaycanı gələcəkdə dünyanın "xab" dövlətinə çevirməyə çalışırıq"**

lərini biz tapmalıyıq. Bakı-Tiflis-Qars Azərbaycanla böyük dividentlər gətirəcək. Bu dəmiryolu həm də Astaraya işləyəcək, Türkiyədən gələn yüklərin Astaraya getməsi təmin olunacaq. Həm də Rusiyadan gələn yüklər bizim üzərimizdən Türkiyəyə gedəcək. Dünyanın ən böyük taxta ixracçısı Rusiyadır, onun ən böyük alıcısı da Türkiyədir. Onların arasında çox böyük ticarət əlaqələri var. Qara dəniz sahillərindəki limanlarda sıxlıq var. Biz hesab edirik ki, bu yüklər Azərbaycan üzərindən keçəcək".

Sədr qiymətlərin tənzimlənməsi məsələsinə də toxundu: "Biz bu toplantıda tarifləri aşağı saldıq. Həm Gürcüstan, həm Türkiyə, həm Qazaxıstan dövlətləri, həm

də Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi - hamımız bunu öz imzalarımızla təsdiq etdik ki, Azərbaycan üzərindən keçən yüklərin həm təhlükəsizliyi təmin olunur, həm qiymətləri tənzimlənir, həm də yüklərin sürətli ünvana çatdırılması təmin olunur. Biz bu gün bu məsələləri həll etdik. Qiymətlər çoxlu punktlar üzrə müəyyənləşdirilib. Hər birinin haqqında informasiya olacaq və bizim saytlarda yerləşdiriləcək".

"Qazaxıstanla ölkəmiz arasındakı yük dövriyyəsi 3 milyon tona çatdırılacaq"

QSC sədri vurğuladı ki, Qazaxıstanla ölkəmiz arasındakı yük dövriyyəsi bu ilin 9 ayında ötən ilə müqayisədə 251 faiz artıb: "Bu dəhlizi artıq işləyir. Yüklər 2019-cu

ildə artıq 3 milyon tonun üzərində olmalıdır. Söhbət olan yüklərdən deyil, yeni yüklərdən gedir. Hazırki yüklərlə birlikdə 3,5 milyon -4 milyon civarında ola bilər. Bu əsasən Azərbaycan üzərindən keçən tranzit yüklər olacaq, həm Azərbaycan gələn idxal məhsulları, Qazaxıstanın Azərbaycanla ixracı olacaq. Həmçinin Türkiyənin Orta Asiya ölkələrinə yüklərinin göndərilməsi də var. O da 1 milyon ton ətrafında artıq formalaşmış. Gəldikcə bu yüklər daha da artı bilər".

C.Qurbanov onu da qeyd etdi ki, Türkmənistan üzərindən yüklərimizin həcmi də artacaq: "Bundan əlavə, Əfqanıstanın maliyyə və nəqliyyat naziri burada idi. Mən də onunla görüşdüm, onlar da bu dəhlizə qoşulmaq istəyirlər. Bu səbəb-

işləri təqribən dekabr ayının sonlarında yekunlaşdıracağıq".

Sədrin önəmli açıqlamalarının biri də bu idi ki, artıq 2020-ci ildə Naxçıvana qədər qatarla getmək mümkün olacaq: "İkinci tərəfin tikilməsi üçün Azərbaycan dövləti tərəfindən 500 milyon dollar kredit ayrılıb. Bu həm İran tərəfi, həm də Azərbaycan tərəfindən razılaşdırılıb. Nazirliklərə, aidiyyəti qurumlara bu məsələlərlə əlaqədar sənədlər göndərilib. Tikinti işlərinə gələn ilin birinci yansında başlanacaq. Orada tikinti işləri 2020-ci ilə kimi bitməlidir. 2020-ci ilə qədər biz artıq 164 kilometr açılışını edəcəyik, buradan Naxçıvana qədər sizinlə bərabər qatarla gedəcəyik".

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin sədri Rauf

vodunda iki bərə inşa olunur. Bu bərələrin sayından asılı olmayaraq, onların, o cümlədən sahil infrastrukturunun effektiv işləməsi ilə əlaqədar problemlər bu gün müzakirə olundu. Bütün tərəflər bir komanda olaraq toplandıq və qərara aldıq ki, hamımız bir-birimizə kömək edək və bu dəhliz üzərindəki bütün infrastrukturun effektiv işləməsi təmin olunsun".

"Qazaxıstan Dəmir Yolları" Milli Şirkətinin prezidenti Kanat Alpisbayev isə çıxışında vurğuladı ki, Qazaxıstan hökuməti Beynəlxalq Transxəzər Nəqliyyat Marşrutu ilə Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyəyə taxıl ixrac etmək istəyir. Onun sözlərinə görə, gələn il marşrutla 3 mln. tondan çox yük daşına bilər: "Bu il marşrutla 725 min ton yük daşınmasını planlaşdırırsaq da, artıq bu ilin ilk 10 ayı ərzində 1 mln. tondan çox yük daşınıb. Bu rəqəmin ilin sonuna 1,3 mln. tona çatması gözlənilir. 2018-ci ildə isə 3 mln. tondan çox yük daşınması proqnozlaşdırılır".

"Bu əməkdaşlıq həm dövlətlərə, həm də bölgəyə fayda gətirəcək"

Türkiyənin Dəmir Yolunun yük daşımaları üzrə baş direktoru Veysi Kurt jurnalistlərə açıqlamasında gələcəkdə BTQ ilə daşınan yüklərin həcmünün artacağını qeyd etdi: "Bildiyiniz kimi, Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xətti oktyabrın 30-da Türkiyə prezidentinin də iştirakı ilə açıldı və ilk qatarlar uğurlu bir şəkildə Bakıdan Türkiyənin Mərsin şəhərinə qədər yol qət etdi. Bu qatar çox uğurla mənzil başına çatdı. Biz 8 gün planlaşdırmışdıq, ancaq 7 gündə qatar Mərsinə çatdı. Bu gün burada dostlarımızla bərabər bu dəhlizi necə canlandırma biləcəyimizi, bu dəhlizdəki daşınmaların şərtlərini müzakirə edirik. Hazırda dəmiryolu rəhbərləri ilə keçirdiyimiz toplantılarda Türkiyədən Azərbaycan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Çin və əks istiqamətdə Türkiyəyə və Avropaya çox böyük potensial olduğunu müzakirə etdik. Başlanğıc mərhələdə 3 milyon ton üzərində çalışırıq. Qısa müddət ərzində bunu 6 milyon tona çatdıracağımızı düşünürük. Dost və qardaş ölkələr bu əməkdaşlığımız həm ölkələrə fayda gətirəcək, həm də bölgəyə fayda gətirəcək. Bu dəmiryol xətlərinin açılışı münasibətilə Azərbaycan, türkiyə və digər ölkələrin prezidentlərinə və "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sədri Cavid Qurbanova təşəkkür edirik".

Q Nərgiz LİFTİYEVƏ
Fotolar müəllifindir

APA-nın 13 yaşı tamam olur. Agentlik 2004-cü ilin 16 noyabr tarixində 7 nəfərlik kollektivlə işə başlayıb. Onlar 2 otaqlı ofisdə öz fəaliyyətlərinə start veriblər. İndi isə ölkənin əsas xəbər istehsalçısı olan, Azərbaycandan kənarada ən çox istinad edilən media holding statusundadırlar. Hazırda "APA Holding"nin tərkibində aşağıdakı media quruluşları var:

- Azəri Press Agentliyi
- "Lent.az" İnformasiya Agentliyi MMC
- "Vesti.az" İnformasiya Agentliyi MMC
- "APASport.az" İnformasiya Agentliyi MMC
- "APA ADVERTISEMENT PR" MMC
- "APA SERVİS" MMC

"Yeni Müsavat" qəzetinin əməkdaşları olaraq mövluda bir gün qalmış həmkarlarımızı ziyarət etdik. Məqsədimiz 13-cü ildönümü münasibəti ilə bir reportaj hazırlamaq idi. Gözlə görünən mənərə bir cümlə ilə ifadə oluna bilər: APA-da hər kəs işlə məşğuldur...

Reportajımıza ilk müsahib olaraq "APA Holding"nin qurucusu və prezidenti Vüsalə Mahirqızı seçdik. Vüsalə xanım dedi ki, onlar fəaliyyətə kiçik bir informasiya agentliyi yaratmaqla başlayırlar:

"O dövrdə xəbər agentliyi institutuna bir qədər fərqli münasibət vardı və mən informasiya məkanında olan boşluğu görürdüm. O vaxt qəzetlər çox məşhur idi. Mən də, agentliyin quruluşuna start verənə qədər "Xalq cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru idim. Mənimlə gələn heyətin bir hissəsi də o qəzetin əməkdaşları idi. Qəzetçi olaraq, xəbər əldə etməyin nə qədər çətin olduğunu bilirəm. Həm də o dövrdə Azərbaycan dilində xəbərlər tapmaq asan deyildi. İd-

rəndə çox dözümsüz oluram. Yaradıcı adamların fərqli düşüncələri, bir-birinə qarşı ziddiyətli olmaları, tamamilə fərqli mövqələrdən çıxış etmələri, hətta dindar-deist olmaları belə bir yerdə işləmələrinə mane olmamalıdır. Sistem və mühit düzgün qurulanda, hərə öz yerində olanda normal münasibətlər sistemi qurulur".

V.Mahirqızı agentliyin idarəetmə sistemindən də danışdı: "Şirkətin idarəetməsi və maliyyəsi ilə bağlı qərarları mən və vit-

"O məsələyə mən qarışmıram. Yalnız şirkət rəhbərlərinin icazə məsələsi ilə məşğul oluru. Digər əməkdaşlar işlədikləri qurumun rəhbərindən icazə alır. İcazə almaların sayı artanda direktorlar şurasında narazılığımı bildirirəm. Gecikmələrə gəldikdə isə bizdə qapıda kartla keçid sistemi var. Hər kəsin giriş-çıkış saati bilinir. Jurnalistika elə sahədir ki, burada 10 dəqiqə gecikmək, işdən tez-gec getmə məsələləri problem olmamalıdır. Kimsə günlərlə işə gəlməyəndə bu problem

Əməkdaşlara irad bildirilir mi, onlar danlanılırmı və bu, xəbər gününün bir parçasıdır? Baş direktor bu qeydlərimizə belə cavab verdi:

"Düşünürəm ki, müxbirlər onlara haqlı irad bildirəndə inciməməlidirlər. Bizdə irad bildirmək, bir növ yaranmış problemin aradan qaldırılması üçün qarşılıqlı şəkildə yardımlaşma kimi baş verir. Bəzən müxbir də gəlib bizə nə isə deyir, məsləhət verir, irad bildirir. Bu, ümumi işin bir parçasıdır. Hamı işin düzgün qurulması,

"Biz bəzən saniyəni güdürük"

APA-nın 13 yaşı tamam olur; Vüsalə Mahirqızı: "Bizi sevən oxucunun əsas işi tənqiddir"

mazlıq olmalıdır. Bizi sevən oxucunun da reaksiyası təqdir yox, təftiş və tənqid olanda, daha yaxşıdır".

Holdinqin xanım prezidenti uğurlarının və APA-nın sürətlə böyümə sیرrini açıqlayıb: "Mən hesab edirəm ki, Azərbaycan şəraitində yaxşı bir şirkət qurmağa nail olmuşuq. Burada bizə olan böyük dəstəyin, dövlətin qayğısının, eyni zamanda kollektivin rolu var. Əməkdaşlarımız kifayət qədər peşəkar insanlardır, işlərinə məsuliyyətlə yanaşırlar. Ümumiyyətlə, ilk vaxtlar, start dönə-

ola bilər. 10 dəqiqəyə görə jurnalista problem yaratmaq düzgün deyil. Bəzən elə olur ki, əməkdaş işdən sonra, bəzən gecə harasa çəkilişə gedir. Mən vicdanlılıq prinsipi ilə işləməyə üstünlük verirəm. Bizdə kənar yazarları çıxmaq şərti ilə, heç kimə qonorar verilmir, maaş tətbiq edirik. Düşünəndə ki, filan əməkdaş aldığı maaşı haqq etmir, o zaman onu işdən uzaqlaşdırırıq. Qonorarı ədalətsiz sistem hesab edirəm. Əməkdaşlarımıza sevərək gələcəkləri, qalib çalışacaqları mühit qurmağa çalışırıq".

problemlərin yaşanmaması üçün çalışmalıdır".

Agentliyin kriminal yazarı Hafiz Heydərova yaxınlaşıq. Hafiz bəy bildirir ki, APA onun üçün doğmadır:

"2005-ci ildən burada fəaliyyətə başlamışam. Bu illər ərzində doğmaliq görmüşəm. O qədər doğmaliq görürəm ki, ayrılıb gedə bilmirəm. Mehriban, işgüzar kollektivimiz var. Burada mühit çox fərqlidir. Redaktor-müxbir münasibətlərindən çox şey asılıdır. Məmnunam ki, bu kollektivdə çalışıram".

diamız fərqli, əhatəli, çoxçeşidli mövzularda, bir neçə dildə xəbər yayan informasiya agentliyi qurmaq idi. Biz öz dilimizdə fəaliyyətə başladığımızda cəmi 16 xəbər yaymışdıq. Sonra media bazarında bizə ehtiyac olduqca böyüdük, bölgələrdə, müxtəlif ölkələrdə müxbir postlarımız yaranırdı. Artıq APA 6 dildə fəaliyyət göstərirdi. Təkcə APA-nın əməkdaşlarının sayı 90-a qədərdir".

Mahirqızı agentlik haqqında bəzən səsləndirilən tənqidi fikirlərə də münasibət bildirib: "Hər kəsin bizi sevmək öhdəliyi yoxdur. İş olan yerdə nöqsanlar, haqlı tənqidlər, qərəz və qəzəb, həmkar qışqıncılığı da olacaq. Mən tənqide dözümlü insanam. Əsas odur ki, haqqımızda səsləndirilən fikir şər-böhtan olmasın. Şər-böhtan insanı qıvcıqlandırır. Haqlı tənqide isə açıq insanam. APA-nın fəaliyyəti ilə bağlı tənqid olanda həssas yanaşıram, bəzən saatlarla müzakirəsini edirik ki, haqlı idilər, belə səhvə necə yol verdik? İş fəaliyyətində çatış-

mində içimizdə böyük agentlik qurmaq istəyi, özünü təsdiq "hirs"i vardı. Düşünürəm ki, istəyimizə nail olduq".

"Kollektiviniz böyükdür. Əməkdaşlarınız arasında ziddiyətli, kaprizli yazarlar da var. Onlarla işləmək çətin olmurmu", sualımıza isə Vüsalə xanımın cavabı belə oldu: "Çətin deyil. Mənim ən böyük uğurlarımdan biri odur ki, adamlara qarşı təkminli ola bilirəm. Bu, illərin gətirdiyi xüsusi-

yətdir. Bizim çox yaxşı, təcrübəli, tanınmış insanlardan ibarət redaktor korpusumuz var. Əməkdaşlarla əsasən onlar işləyirlər. Yaradıcı insanlara qarşı daha dözümlüyəm. Bilirəm ki, onların əhval-ruhiyyəsi, məsələyə yanaşması, fərqlidir. Fikirləri arasında ziddiyət də ola bilər. Mənim kimi düşünmək məcburiyyətində deyillər. Ən dözümsüz olduğum insanlar isə xəbər müxbirləridir. Əməkdaş xəbər itirəndə, gecikdi-

se-prezidentlər veririk. Hər bir qurumun rəhbəri var və onlar simvolik fiqurlar deyillər. Holdinqə daxil olan qurumların fəaliyyəti ilə redaktorlar korpusu məşğul olur. Qurumla bağlı qərarları onlar verirlər. Hər şöbə öz idarəçiliyini özü həyata keçirir. Ehtiyac olan zaman mən işə qarışmıram".

Vüsalə xanım əməkdaşların icazə almaq, işə gecikmək məsələlərinə də toxunub:

Vüsalə xanımdan sonra yaxınlaşdığımız şəxs APA-nın baş direktoru Nurşən Quliyev oldu. O, iş rejiminin ciddi və gərgin keçdiyini deyir: "Gərgin iş rejimində çalışmaq hər bir agentlik üçün xarakterikdir. Bizim günümüz belə keçir. Gərginlik, xəbər bolluğu, xəbərin dəqiqləşdirilməsi, operativliyin gözlənilməsi işimizin bir hissəsidir. Bu cür gərginlik, mənə, işinə ciddi yanaşan bütün agentliklərdə yaşanır".

"İşə gecikmələrə münasibət necə olur" sualımıza isə H.Heydərovun cavabı belə oldu: "Birinci dəfə xəbərdarlıq edirlər. Hər dəfə gecikmə. Mən APA-nın şəxsi heyəti haqqında deyə bilərəm ki, bu heyət hər baxımdan çox məsuliyyətlidir. Biz bəzən saniyəni güdürük. Hansısa əməkdaş bir xəbəri itirəndə, gecikdirəndə böyük sarsıntı keçirir. Məsuliyyət hissi böyükdür".

APA-nın ən gənc əməkdaşı Fərizə Əhmədova 3 aydır ki, agentlikdə çalışır: "4 il idi lent.az saytında çalışırdım. 3 aydır ki, APA-da işə başlamışam. Sahəmi də dəyişmişəm, artıq xarici siyasətdən yazıram. Əvvəlcədən APA-nın mühitini bildirdim. Burada diqqət, məsuliyyət, gərginlik daha çoxdur. Çünki digər agentliklərlə rəqabət aparılır və birinci olmaq üçün çalışılır. Əsas məqsədimiz xəbəri qaçırmamaqdır. Bura mənim üçün daha perspektivlidir. Ümid edirəm ki, bundan sonrakı fəaliyyətim də uğurlu olacaq".

☐ KÖNÜ İBRAHİM

☐ Foto: Məhəmməd TÜRKMƏN

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı Musavat.com-a müsahibə verib.

Bu ilin aprelindən səhətin-dəki problemlərlə əlaqədar tez-tez xaricə gedərək müalicə alan və mətbuata çıxmayan, yalnız üç ay öncə 70 illik yubileyi ilə bağlı qəzetimizə geniş müsahibə verən Fəzail bəy artıq ölkəyə qayıdıb. Deputatla son aylarda baş verən və mətbuata yansıyan hadisələrlə bağlı söhbət etdik:

- *Fəzail bəy, Allah şəfa versin, artıq səhətiniz düzəlib. Mətbuata çıxmadığınız son 7 ayda barənizdə ən müxtəlif iddialar səsləndi...*

- Keçən dəfə ad günümle bağlı sizə verdiyim müsahibədə mətbuatda olmadığım 4-5 aya dair fikirlərimi dəyərli oxuculara çatdırı bildik. Son üç ayda isə bir prosedurdan keçməli idim və ona görə də sentyabrın axırlarında xaricə getdim. Artıq vətəndəyəm, hər şey keçmişdə qaldı. Özümü indi yaxşı hiss edirəm. Gündəmdə olmadığım son 7 ayda başlıca niyyətim dincəlmək idi. Sonradan müalicəyə ehtiyac duydum. Hər şey müsbət nəticə ilə sonlandı. Bundan sonra siyasi proseslərdə əvvəlki kimi yenə də aktiv olacam. Bəzi mətbuat orqanları var ki, onlarla dostluğumu bundan sonra da qoruyacam.

- *Ölkə daxilində gedən prosesləri izləyirdiniz?*

- İmkan daxilində izləyirdim. Yanında telefonun varsa, dünyanın istənilən yeri ilə əlaqə qurmaq, xəbərləri izləmək imkanın var. Bu baxımdan ölkəmdə gedən prosesləri, baş verən

“Hüseyn Abdullayevin nə intellekti, nə təcrübəsi, nə də Azərbaycan xalqı içərisində olan nüfuzu imkan vermir ki...”

hadisələri hər an izləməyə çalışırdım.

- *Hazırda əsas gündəmdə olan məsələlərdən biri də gələcək prezident seçkiləridir. Artıq bəzi iddiaçıların adları məlumdur. Bu şəxslər və bir il öncədən başladılan seçkilərlə bağlı müzakirələr haqqında nə deyə bilərsiniz? Hakimiyyətə güclü alternativ yarana bilərmi?*

- Əslində bu, Azərbaycanın demokratiyanın göstəricilərindən biridir. Hər bir ölkə vətəndaşı ona verilmiş hüquqdan istifadə edərək, iddiasını ortaya qoyur. Amma niyyət ifadə etmək başqa, realıq isə tam başqadır. Gedən proseslər onu göstərir ki, prezident seçkilərində özünü sınamaq istəyənlər yetərincə olacaq. Lakin bunların Azərbaycanda xoşagəlməz hadisələrə rəvac verməyəcəyinə ümid edirəm. Qarşıdan gələn seçkilərdə yeganə şans, seçilmək imkanı olan siyasətçi, dövlət xadimi kimi İlham Əliyevi görürəm. İlham Əliyev bu gün Azərbaycanda böyük nüfuz malikidir. Əhalinin mütləq əksəriyyəti İlham Əliyevi dəstəkləyir. Ölkə başçısı aparmış olduğu siyasətlə, ölkə daxili və xarici siyasətdə gördüyü işlər, bütövlükdə onun fəaliyyəti xalqımızın etimad bəslədiyini sübut edir. Xalqımızın Azərbaycanı necə görmək istəkləri İlham Əliyevin fəaliyyətində birbaşa görünür. Faktiki olaraq, cənab prezidentin xalqımızın görmək istədiklə-

Fəzail Ağamalı deputat həmkarını namərdlikdə suçladı

“Fəzail İbrahimlinin bu böyük namərdliyi məni narahat etdi”

rini reallaşdırır. Bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider ölkəsi kimi beynəlxalq nüfuz malikidir. Bütün bunlar 2003-cü ildən bu yana ölkə başçısının söykənmiş olduğu Heydər Əliyev siyasətinin təməl prinsipləri ilə birbaşa bağlıdır. Buna alternativ fikir daşıyıcısı, siyasətçi, seçkilərdə uğur qazanacaq bir şəxsi görmürəm.

- *Fəzail Ağamalı bu dəfə də namizəd olmayacaq?*

- Biz partiya olaraq, öz ənənələrimizə sadıq qalacağıq. Növbəti ildəki seçkilərdə də Azərbaycana rəhbərlik edəcək yeganə layiqli namizəd kimi İlham Əliyevi görürük. Partiya olaraq, onun namizədliyini müdafiə edəcəyik.

- *Amma belə iddialar səslənir ki, seçkilərdə hakimiyyət daxilindən sürpriz bir namizəd çıxacaq, xüsusilə bu iddialar I vitse-prezident təyina-*

- *Əgər qanunlarımız imkan verirsə, o da iddiasını irəli sürə bilər. Eyni zamanda, onun hərəkətlərində və davranışlarında hər hansı bir cinayət tərkibi yoxdursa, bu proseslərə qoşula bilər. Onun bu niyyətini mən top-tüfənglə qarşılamaq niyyətində deyiləm. Amma o əgər seçkilərə qoşulsaydı, öz namizədliyini irəli sürüb qeydə alınsa, namizəd kimi seçki prosesində iştirak etsə, ona xalqımız tərəfindən etimad göstərilmə ehtimalı sıfıra bərabərdir. Tam məsuliyyətlə deyirəm ki, Hüseyn Abdullayevin nə intellekti, nə təcrübəsi, nə də Azərbaycan xalqı içərisində olan nüfuzu imkan vermir ki, o olduqca ciddi və məsuliyyətli bir vəzifəni özündə ehtiva edən prezidentlik kursünə sahib ola bilsin. Əminəm ki, əgər Hüseyn Abdullayev qeydə alınsa, namizədlər sırasında ən az səs alan olacaq.*

“Azərbaycan qanunları Rəsul Quliyevin prezident seçkilərinə qatılmasına imkan vermir”

- *Ayaması “Qusqa” olan Hüseyn Abdullayevdən başqa, digər bir mühacir - Milli Məclisin sabiq rəhbəri Rəsul Quliyev də iddiaçıdır...*

- Rəsul Quliyev bundan əvvəlki seçkilərdə də öz iddiasını irəli sürüb, iştirak etmək niyyətini ortaya qoysa da, o, Amerikadan Azərbaycana gəlib çıxa bilmədi. Bir dəfə cəhd etdi, onda da Azərbaycanın hava məkanından geri qayıtdı. Hətta ölkəmizin hava limanına belə daxil ola bilmədi. Digər tərəfdən Azərbaycan qanunlarına görə, ölkə prezidentliyinə namizəd şəxslər ola bilər ki, son 10 ildə Azərbaycanda yaşasın. Rəsul

“Bu cür təhqirlə, əxlaqsız fikirlərlə hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmaq bütün normalara ziddir”

Quliyev isə 20 ildən çoxdur ölkədə yaşamır. Azərbaycan qanunları Rəsul Quliyevin prezident seçkilərinə qatılmasına imkan vermir. Eyni zamanda, Rəsul Quliyev və Hüseyn Abdullayev haqqında müəyyən cinayət işi açılıb və onların Azərbaycana gəlişi bələrlərindəki cinayət işinə aydınlıq gətirilməsi ilə başlaya bilər. Ya bu cinayət işi üzrə istintaqın aparılması, ya da cinayət işinin ləğvi aktualdır. İndiki vəziyyətdə isə onlar barəsindəki cinayət işinin geri götürülməsi perspektivi görünür. Bir də iddiaçıların barəsində onu deməyi lazım bilirəm ki, iddiaçıların birinin digərinə qarşı etik

normadan kənara çıxmasını qəbul etməm, buna münasibətim son dərəcə pisdirdi. İndiki iqtidara təhqir, söyüşlə fikir ifadə etmək prezident arzusunda olan şəxslər üçün qəbul edilən deyil. Namizəd özünün yüksək intellekti, milli-mənəvi dəyərlərə söykənərək özünün əxlaqi ilə seçilməlidir. Xalq da bu cür münasibəti pis qarşılayır. Belə şəxslərin iddiasını irəli sürmələri belə yersizdir. Bu cür təhqirlə, əxlaqsız fikirlərlə hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmaq bütün normalara ziddir. Öz rəqiblərinə qarşı əxlaqi münasibətlərini yüksək səviyyədə sərgiləyən ölkə başçısı bu baxımdan nümunədir. Namizədlər bu nümunəni özləri üçün örnək götürməlidirlər.

“Rövşən Lənkəranskinin qardaşı ilə bağlı Türkiyədə olmağım kökündən yanlışdır”

- *Ölkədə olmadığımız vaxt barənizdə ən müxtəlif iddialar yayıldı ki, onlardan biri daha ciddi idi. Noyabrın 3-də İstanbulda keçirilən əməliyyat zamanı həbs edilən Rövşən Lənkəranskinin qardaşı, sizin də qohumunuz olan Namiq Camiyev üçün Türkiyəyə getdiyiniz deyilir...*

- Mən Rövşən Lənkəranskinin yas mərasimində iştirak etmişəm, fotolarım da var. Burada qəbahət heç nə görmürəm. Qohum kimi onun yanında iştirakı borc bildim. Amma onun qardaşı ilə bağlı Türkiyədə olmağım kökündən yanlışdır. Bunun heç bir əsası yoxdur. Mən Türkiyədə cəmi bir neçə gün qalıb, oradan başqa ölkəyə getmişəm. Sadəcə fantaziyası geniş olan, məni istəməyən ay-

“İlham Əliyev amilinin olduğu bir zaman kəsimində tamamilə əminəm ki, Mehriban xanım prezidentlik uğrunda marafona qoşulmayacaq”

narahat etdi, böyük təəssüf hissi yaratdı. Guya oğlum Yalçın maşınla kimisə vurub. Sonradan bəlli oldu ki, burada çox ciddi ilə bağlı Türkiyədə idi. Bunu edən kim idi? Həmkarım Fəzail İbrahimlinin oğlu idi. Onun oğlu həqiqətən qəza törədib, adam vurub. Bunlar olan şeydir. Allah hər kəsdən uzaq eləsin. Kim indi bundan siğortalanıb? Yaxşı ki, həmkarımın oğlu vurduğu adamı xəstəxanaya aparıb, bədbəxt hadisə də baş verməyib. Oğlumun adını bu cür hallandırmıq mənə də çox təəssüf hissi yaratdı. Araşdırmalarımız nəticəsində məlum oldu ki, bunu edən Fəzail İbrahimli olub. Oğlum Yalçın olduqca ciddi həyat tərzini keçirir. Siz bir jurnalist kimi ölkəmizdəki fəal, tanınan insanların mütləq əksəriyyətinin hətta ailə üzvləri haqqında belə məlumatınız var. Digər oğlum Elçin haqqında bəzi məlumat hər kəsdə ola bilər. Çünki mətbuata çıxıb, müsahibələr verib. Amma Yalçın qapalı bir həyat keçirir. Onu kim tanıya bilər? Bunu ancaq tarix fakültəsinin bitirən, tarix üzrə elmlər namizədi olan həmkarım Fəzail İbrahimli tanıya bilər. Öz oğlunu Yalçının adı ilə dəyişdirərək, düşülmüş şəkildə övladını gündəmə gətirmək çox böyük namərdlikdir. Bu namərdlik məni narahat etdi. Mən heç bir halda belə etməzdim.

- *Millət vəkili öz övladını xilas etmək üçün başqa bir millət vəkili övladını nahaqdan gündəmə gətirirsə...*

- *Fəzail İbrahimli ilə üz-üzə gələndə ilk sözlünüz nə olacaq?*

- Onunla hələ üzləşməmişəm. Sadəcə olaraq ona nə deyim? Görünür, bu onun həyat tərzidir. Fəzail İbrahimli üçün kiminsə kölgəsinə sığınmaq halları adi bir şeydir. Hər halda o iki gün ərzində təkbiz edə bilirdi ki, gedən fikirlər yanlışdır. Amma bu cəsarəti özündə tapa bilmədi. Özlərinin dilindən dedikləri kimi, mətbuata da deyə bilirdi ki, həmin şəxs təsadüfən yığılıb, oğlum da götürüb xəstəxanaya aparıb. Bir söz deyim, düz yolda ayağı ilişib yıxılan adam xəstəxanaya qalır? Bu təkbiz də vermədi, sadəcə susdu. Vurulan şəxs nə üçün şikayətçi olub-olmadığı məsələnin başqa tərəfidir. İstəməzdim ki, onun oğluna da hər hansı bir ciddi problemlər yaransın. Onunla üz-üzə gələndə düşünürəm ki, nə deyəcəm.

- *İndiyə qədər onunla aranızda hər hansı bir soyuqluq olubmu?*

- Xeyr. Onunla məsafəli münasibətdə olmuşuq. Vaxtı ilə eyni kafedrada fəaliyyət göstərmişik. Oradan bir-birimizi tanıyıyıq. Bu məsafəli münasibətin ciddi əsasları var, biz tamam fərqli insanlarıq.

□ Cavansիր ABBASLI

- Bu xəbərlər məni daha çox

Hadrut prinsipləri

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

“Vaşinqton Post” qəzetinin müxbirləri ərindən oturma hesablayıblar, sən demə, Donald Tramp prezident seçildən bəri düz 1628 yalan danışmışdır. Bunu onun ABSŞ prezidenti işlədiyi 298 gün arasında bölüşdürəndə orta hesabla günə 5,5 yalan düşürmüş. Burada sıfır tam onda beş yalan, yəni yalanın yarısı da gülməli almır, sanki Tramp gündə beş yalan danışır, bir cümləsinin isə yarısı düz, yarısı yalan olur.

Özünü dünyanın ən demokratik dövlətlərindən biri elan edən ərəzidə deqradasiya bu səviyyəyə çatıbsa, başqa yerlərdən nə umasan? Çox çətin durumdur. Yuxarı baxırsan Putindir, aşağı baxırsan... saqqal. O baxımdan bizim öz yolumuz, Azərbaycan yolu olmalıdır və sevincirici haldır ki, biz bu yolu hələ 25 il qabaqdan seçmişik, öz yolumuzla iri addımlarla irəliləyirik, sağa-sola baxmadan gedirik. Həmin bu yol YAP yoludur. Bu həftə onun yaranmasının 25 illiyi tənənəli şəkildə qeyd olundu. Mən də burdan fürsət ikən Əli İnsanovu, Rəsul müəllimi və Quskanı təbrik edirəm. Sağ olsunlar, vaxtında çox əziyyət çəkiblər.

Gərək fürsəti vaxtında dəyərləndirib ovu bərədə vurasan. Gecikmək və tələsmək olmaz. Proletar inqilabının dahi rəhbəri demişkən, bu gün tezdür, sabah gecdir. Gecə yarısı işi bitirmək lazımdır.

Bir də sevincirici haldır ki, Azərbaycan xalqı həyatı boyunca 25 il qalan nəşə qura bilibdir və bu, YAP alınmışdır. Bizim qurduğumuz təşkilatlar hələ-hələ uzunömürlü olmur. Üzeyir bəy demişkən, adətən siçan boyda iş görürük, onu da hardansa çıxan pişik “happ” ələyir yeyir. YAP isə belə baxıram hələ azı 250 il çəkəcəkdir. Bü-növrəsi möhkəmdir. Azərbaycan xalqının dəyərlərini, mahiyyətini, istək və niyyətlərini düzgün qiymətləndirən, xalqımıza ən yaxın partiyadır. Bu temada istənilən adamla teledebata çıxmağa hazırım, bircə Trampdan başqa. Ona udzaram - bax, yuxarıdakı statistikaya.

YAP-ın dinc quruculuq işlərinin vüsət alması sayəsində dünən sosial müdafiə nazirliyimiz ləğv olunubdur. Artıq nazirlikdir, çünki hamı xoşbəxt yaşayır. Zarafat edirəm, hələlik nazirlik yerində durur, sadəcə, dünən nazir Səlim müəllim açıqlama verib ki, yaxın 6-7 ildə əhalinin ünvanlı sosial yardımları ləğv olunacaqdır. O vaxtadan bütün kasıb və yetimləri, ac-yalavaqları qıracaqlar. Yəni pis zarafat idi, qorxmayın. Bizim hökumət humanistdir. Nazir deyir, indi dövlət proqramı var, ünvanlı sosial yardım alanları iş-güclə təmin edirik, 6-7 il sonra hamısı işlə təmin olunub özünü dolandıracaqdır. Necə deyərək, biz insanlara balıq verməyəcəyik, balıq tutmağı öyrədəcəyik. Bulanıq suda özü də. Çünki o vaxtadan bizdə duru su qalmaz. Ancaq bu tərribatçı fikirlərdir, yazının bu yerini siləcəyəm - hələlik oxuyun.

Bu arada xarici işlər nazirimiz Elmar Məmmədov Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Madrid prinsipləri əsasında həllinə sadıq qaldığımızı növbəti kərə bəyan edibdir. Ürəyimiz yerinə gəldi, yoxsa az qalmışdı pis fikirlərə düşək. Hərçənd, heç millətin çoxu bilmir Madrid prinsipləri nədir, bunun Paris anlaşmasından fərqi hardadır, Moskva danışıqlarından nə qədər uzundur, Ki Vest razılaşmasından geri qalırımı, Praqa sənədlərini ötürmüş, ucu Minsk qrupundan qırağa çıxırmı və sairə. Ancaq mənə tragikomik gələn başqa şeydir. Madrid sözüne güldüm. Çünki biz İspaniyanın paytaxtında ermənilərlə guya razılığa gəlmişik, bu arada İspaniya özü dağılmaq həddinə çatıbdir, Kataloniya müstəqillik elan edibdir. Bəlkə biz də ispan və katalonları çağıraraq, oturub Tuğ kəndində danışıqlar, adı da olsun Hadrut prinsipləri?

İspaniyanın gələcəyinə heç ümidim yoxdur, mənə ora dağılacaqdır. Çünki YAP kimi partiyaları yoxdur.

Dünən Ermənistan parlamenti tələblərin hərbi xidmətdən möhlət hüququnun ləğvini nəzərdə tutan “Hərbi xidmət və hərbi qulluğunun statusu haqqında” ziddiyyətli və ictimai qınağa tuş gələn qanun layihəsini ikinci oxunuşda və bütünlüklə qəbul edib. “Yeni Müsavat”ın proqnoz elədiyi kimi, gənclərin günlərdir davam edən kütləvi etiraz aksiyalarına rəğmən, sənəd təsdiqlənib. Çünki bunu ləğv edən əsas səbəb orduya çağırışçı probleminin getdikcə daha kəskin xarakter almasıdır.

Musavat.com-un erməni qaynaqlarına istinadən verdiyi məlumata görə, 86 deputat qalmaqallı qanun layihəsinin leyinə, 6 deputat isə əleyhinə səs verib. Sonuncular müxalifətçi “Yelk” (“Çıxış”) blokunun üzvləridir. Blokun deputatı Ararat Mirzoyan səssərmə öncəsi çıxışında xatırladı ki, tələbələrə möhlət hüququnun ləğvinə etiraz olaraq 4 tələbə aclıq aksiyasına başlayıb. O, 120 elmi tədqiqatçının da tələbə aksiyalarına qoşulduğunu deyərək həmkarlarını sənədin əleyhinə səs verməyə, qısa zamanda yeni qanun layihəsi hazırlamağa çağırışa da, nəticə olmayıb. Aydındır ki, yerdə qalan deputatlar hakimiyyətin diktəsinə tabe olduqları üçün sənədi müdafiə ediblər. Bu sırada özünü müxalifətçi kimi göstərməyə çalışan “Tsarukyan” blokunun üzvləri də var (Real müxalifət parlamentdə, demək olar, təmsil olunmayıb).

Xatırladaq ki, birinci səssərmədə qanun layihəsinin lehinə 89, əleyhinə 9 deputat səs vermişdi. Tələbə aksiyalarının təşkilatçılarından biri olan Vaqan Kostanyan qanunun qəbulunu şərh edərkən deyib ki, bununla da parlament tələbə-gənclərin səsini eşitmədiyini nümayiş etdirib. “Parlament bizim səsimizi eşitmədiyi üçün biz parlamentin binası qarşısında sükut aksiyasına başlayırıq”, - deyə o bəyan edib.

Qanun layihəsi təsdiqlənəndən sonra tələbələr İrəvanın mərkəzi Baqramyan küçəsinə - parlamentin yerləşdiyi ünvana axışdıblar, parlamente girişi və yolu bağlayıblar. Vəziyyətin gərginləşdiyini görə polis qüvvələri isə etirazçılardan yolu açmağı tələb edib. Ancaq fəallar imtina edib. Bundan sonra etirazçılarla əsaslı keşikçiləri arasında ilk toqquşma baş verib.

“Yeni Müsavat”ın xəbərində görə, baş verənlərlə bağlı “Joxovurd” qəzeti yazıb: “Bizim məlumatımıza görə, tələbələr artıq ikinci həftədir davam edən və hərbi xidmətdən möhlət hüququnun ləğvinə qarşı olan aksiyaları hakimiyyətin ən yuxarı eşelonunda ciddi narahatlıq yaradıb. Belə ki, bu əfəfədə təhsil və elm naziri Levon Mkrtçyan bütün ali məktəblərin rektorlarını yığaraq iclas keçirib. İclasda nazir hər bir rektordan öz ali məktəblərində situasiyaya nə dərəcədə

Ermənistanda “fıtil” çəkildi - düşmən ölkə qarışır

Parlament kütləvi etirazlara rəğmən, qalmaqallı qanun layihəsini qəbul elədi; İrəvanın mərkəzində üsyançı tələbələrə polis qüvvələri toqquşdu; daşnak təhsil naziri ən fəal gəncləri nəzarətə götürmək göstərişi verdi; Sərkisiyan qanunu imzalayacaqmı?

nəzarət etdiyini və kütləvi tətilərin qarşısını almaq üçün hansı tədbirləri gördüyünü soruşub. Aldığımız bilgilərə əsasən, “Daşnaksütyun”ün üzvü olan təhsil naziri rektorlara ciddi şəkildə tapşırıb ki, öz müəllimlərini dərslərə gəlməyən bütün tələbələri qeyd almaq üçün təlimatlandırınlar. Ancaq bu zaman onların ali məktəbdən xaric ediləcəyi barədə qətiyyətlə söhbət salmasınlar”. Erməni nəşrinin bu qeydləri tələbə fəallara qarşı repressiv tədbirlərin anonsu da sayıla bilər.

Beləliklə, Ermənistan parlamenti faktiki şəkildə “fıtil” çəkib. Nəzərə alsaq ki, istənilən ölkədə ən fəal kəsim tələbə-gənclər hesab olunur, o zaman situasiyanın qarşdakı günlərdə daha da gərginləşəcəyini, yeni etiraz formalarının tətbiq olunacağını proqnoz etmək olar.

Son sözü təbii ki, qanunu imzalamaq olacaq Ermənistan prezidenti Serj Sərkisiyan deməlidir. Bəs, Sərkisiyan sənədi imzalayacaqmı?

Ehtimal ki, yeni insidentlərdən qaçmaq üçün Serj Sərkisiyan bunu ən azı, Avropa Birliyinin (AB) 24 noyabr Brüssel sammitinə qədər uzadacaq - hansı sammitə ki, onun özü də qatılmağa hazırlaşır. Sammitdə təşkilatla Ermənistan arasında çərçivə sazişinin təleyinə aydınlıq gələcəkdir.

Təbii ki, bu əfəfədə erməni prezident ölkədaxili situasiya, təməl insan haqları ilə bağlı əlavə problemlərlə üzleşmək istəməz. Lakin tələbə hərəkatını zəiflətmək və gözəndən salmaq üçün hakimiyyətin hansısa addımlar atacağı da gözəniləndir. Ancaq “dəyənəyin ikinci ucu” da var. Başqa sözlə, gizli repressiv tədbirlər tələbələrə daha radikal addımlara sövq edər, cəmiyyətin digər təbəqələri də onlara qoşula və ölkə qarışa bilər. Yeni, Sərkisiyana sürpriz məsələsi.

O da maraqlıdır ki, etiraz doğuran qanun layihəsi S.Sərkisiyan ölkədə deyil, Moskvada olarkən qəbul edilib. Bu da əslində ona tələbələr qarşısında müəyyən ma-

nevr imkanı yaradır. O anlamda ki, guya baş verənlərdən bixəbər olub. Hər necə olmasa, yeni qanun məhz onun imzasından sonra qüvvəyə minəcək - əgər qüvvəyə minəcəksə.

Bir şey dəqiqdir ki, tələbələr hərbi xidmətdən möhlət hüququnun ləğvi gənclər də daxil, ölkədən kütləvi köçü sürətləndirəcək. Bunu kim bilməsə də müharibə şəraitində olan işğalçı ölkənin əhalisini 2040-ci ilədək 4 milyona çatdırmaq xülyası ilə yaşayan ölkə prezidenti hamıdan yaxşı bilməlidir.

Qəzet çapa gedərkən məlum oldu ki, 14 noyabrdan İrəvan Dövlət Universitetinin auditoriyalarından birində aclıq aksiyasına başlayan 5 tələbə də olduqları yeri tərk edərək parlament istiqamətində - Baqramyan küçəsində - toplaşan etirazçılara qoşulublar. Musavat.com-un məlumatına görə, onlar bildiriblər ki, sağlamlıqları yerindədir və aksiyasını davam etdirməkdə qərarlıdırlar.

Aclıq edən tələbələr bəyan ediblər ki, parlament tələbələrini təhsildən ayıran qanunu qəbul etdiyi üçün onlar su qəbulundan da imtina etməklə bağlı qərar veriblər. Etirazçılardan sayı isə artmaqdadır. İrəvan Dövlət Universitetinin tələbələrini aksiyasına İrəvan Dövlət Konservatoriyasının tələbələri də qoşulub. Onlar aksiyaya musiqi ifaları ilə dəstək verirlər. Tələbələr polise xitabən “Bizə qoşulun!” çağırışları edirlər. Gənclərin etirazları davam edir.

□ Siyasət şöbəsi

Noyabrın 24-də Brüsseldə keçiriləcək Avropa İttifaqı liderlərini sammiti öncəsi "Sərhədsiz Reportyorlar" Təşkilatı və daha 37 beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatı adından Avropa İttifaqına Azərbaycanla bağlı məktub göndərilib. Məktub müəllifləri Avropa İttifaqının liderlərini noyabrın 24-də Brüsseldə keçiriləcək sammitə qatılacaq Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə "ölkəsində insan haqlarına basqıları dayandırmaq üçün" təzyiqlər göstərməyə çağırıblar.

da müəyyən siyasi və iqtisadi məsələlərdə təzyiqlər vasitəsi kimi istifadə etdiyi, QHT-lərdən ibarət gizli şəbəkənin mövcudluğunu ifşa edən məruzənin ikinci hissəsinə və orada adı keçən QHT şəbəkəsinə diqqət yetirmək kifayətdir. Məhz noyabrın 24-də Brüsseldə keçiriləcək Avropa İttifaqı liderlərinin sammiti öncəsi Azərbaycana təzyiqlər çağırışları etmiş 37 beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatlarının mütəlx ekseriyetinin adının bu hesabatda keçməsinin şahidi olacağıq".

Ekspert açıqladı ki, həmin hesabatla görə Avropa İttifaqı

Başımız üstündəki kabusdan necə qorunmalı?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Ötən dəfə Kreml ideoloqu, professor A.Duqinin Türkiyə-NATO münasibətləri ilə bağlı dediklərindən yazmışdıq və diqqətdən qaçıranlar üçün xatırladaq ki, o, Türkiyənin də Şimali Atlantika Bloku ilə vidalaşacağına xəbərləmişdi.

Amma indi burada bir az fərqli məsələ düşündürür bizi. Türkiyə qardaş ölkə, güvenc yerimiz olsa da, hər halda özünün ayrıca cəmiyyəti, siyasi istəblişməni, hərbi elitəsi, böyük bir dövlətçilik ənənələri və immuniteti olan dövlətdir.

O dəfə də vurğulamışdıq ki, çətin, Türkiyə ilə belə "nömrə" baş tutsun, baxmayaraq, adda-budda, guya ki, onun da Avrasiya İqtisadi Birliyinə meyillənəsinə dair sərsəm söhbətlər səngimir.

O ki qaldı bir daha NATO məsələsinə, bəlkə də nahaq yerə narahat oluruq və yəqin ki, elə belədir, amma qardaş ölkənin parlamentariləri, müxalif partiyaları və hətta hərbi elitəsinin təmsilçiləri hakim partiyadan bunun şərhini soruşsalar, heç də pis olmaz, çünki belə bəyanatlar birinci dəfə səslənmir və müəllifləri də nə az, nə də çox, Türkiyənin hakim siyasi elitəsinə istinad edirlər...

Gəl ki, yenə də bu sayıqlamaları ciddiyyə almaq niyyətində deyilik. O dəfə də yazdıq ki, bizi narahat edən A.Duqinin eyni missiya ilə ara-sıra Bakıda da görünməsidir. Üstəlik, Ərdəğan-Putin görüşü ərəfəsində xəbərlər gəzdi ki, guya, Kreml üç şərt irəli sürüb: Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birliyinə və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına üzv olmalı, Qarabağda rus sülhməramlıları yerləşdirilməlidir!..

Doğrusu, heç vaxt öncəgörmələri nəzərə almağa meylli olmamışıq. Amma digər tərəfdən, məgər sirdirmə ki, ruslar çoxdan Azərbaycanı da Avrasiya Birliyində, ələlxüsus da, hələ 90-cı illərin əvvəlindən KTMT-də görmək istəyir? Bunun nəticəsi deyildimi ki, bir vaxt Azərbaycanda hakimiyyətlər ilin fəsiləri kimi dəyişirdi? Kiminçün sirdirmə ki, bu məqsədlə Kremlin nəinki diplomatları, hətta Duqin kimi ideoloqları da Bakıya səfərlər edirdilər?..

Sülhməramlılar da daim tələblərin önündə olub. Qarabağ üçün ən yüksək status və bir də orada rus sülhməramlılarının yerləşdirilməsi - Kreml hesab edir ki, minimum bunlar təmin edilməlidir ki, gələcəkdə də onların köməyi ilə Bakını orbitində saxlaya bilsin!

Bu səbəbdən də bir daha deyirik ki, Türkiyə ilə Avrasiya Birliyi "nömrə"si keçməz, NATO ilə bağlı deyilənlər də sayıqlamadan savayı şey deyil - hər halda, belə düşünürük.

Amma özümüzdə gəldikdə, məsələ bir azacıq qəlizdir: bizi Duqinin tələsinə sala bilərlər! Unutmayaq ki, Kremlin geosiyasi ssenarilərində İrəvana məhz bu missiya aynılıb - ermənilər Avropa və sivil dünya ilə inteqrasiyamıza mane olmalı, Bakı ilə Moskva arasında "prujin" - "yay" rolunu oynamalı və Rusiyadan uzaqlaşmağımıza imkan verməməlidirlər!

Məqsəd bəllidir. Moskva Ermənistanın köməyi ilə hələ də Azərbaycanı özünə qaytarmağa ümidlidir. Düşünürük ki, konfliktin uzanması gec-tez azərbaycanlıları bezdirəcək və onlar da məcbur olub Kremlin darvazaları önündə növbə tutaçaq, çünki Qarabağ münaqişəsi hansısa "Kataloniya böhranı" deyil, əsl müharibədir və bu müharibədə gənc əsgərlər, bəzən sə hətta qadınlar və uşaqlar həlak olur!

Ruslar fikirləşir ki, hətta bu da azərbaycanlıların "ağlına başlarına yığmasa", onda onları yenə də həmin Qarabağla şirnikləndirmək olar: Qarabağı elə Qarabağ erməniləri birgə onlara "qaytarmaq", özü də çox yüksək statusla və rus hərbi birləşmələrinin bölgədə yerləşdirilməsinin təmin edilməsi şərti ilə qaytarmaq olar ki, gələcəkdə də onları idarə etmək mümkün olsun.

Beləcə, hələ də ümid edirlər ki, bununla da 20-30 illik "suverenlik tamaşaları" bitəcək, özlərinin dediyi kimi, SSRİ - nin parçalanması elə Qarabağla başladığı kimi, onunla da bitəcək-təbii, bir az fərqli formada, məsələn, Duqinin resepti: Azərbaycan da Avrasiya İqtisadi Birliyinin, Gömrük Təşkilatının, ələlxüsus da ki, KTMT-in üzvü olub və bu minvalla Qarabağı qaytardıqlarını düşünən azərbaycanlılar əslində bütün Azərbaycanı itirirlər!

Təşviş doğuran budur ki, belə xəyallar Kreml üçün əlverişli fonda cərəyan edir: Avropa ilə, xüsusən də Avropa Şurası ilə ciddi problemlərimiz yaranıb. Sonuncusa az-çox inteqrasiya etdiyimiz vacib Avropa strukturlarındandır, önəmli siyasi tribunadır.

Unutmayaq ki, rusların ekspansiyasını indiyədək cilovlayan əsas amillərdən biri də Qərblə, ümumiyyətlə, Dünya ilə six institusional əlaqələrimizdir, onları itirərsək, asanca "Kırlövün quzusu" nun vəziyyətinə düşərik!

Türkiyə, xüsusən də Rusiya ilə "yarışmaq" və "Onların da Avropa Şurası ilə ciddi problemləri var!" deməyə də gerek yox! Onlar, xüsusən Rusiya, böyük və iddialı ölkələrdir, nəinki Avropa Şurası olmadan, lap Avropasız da keçinlər...

Bizsə "geosiyasi əzələləri" bərkiməmiş gənc dövlətlik, hər tribuna bizimçün qiymətlidir, çünki suverenliyimizi möhkəmləndirməli və ərazi bütövlüyümüzü təmin etməliyik...

Azərbaycana qarşı növbəti təzyiqlər dalgasında Kreml və Soros Fondu izi

Aİ ilə Azərbaycanın yaxınlaşmasını istəməyən qüvvələr hərəkətə keçdi; 37 təşkilatın Brüsseldə göndərdiyi məktubun arxasındakı gizli məqamlar

Məktubda siyasi məbusların, ələlxüsus müstəqil jurnalistlərin dərhal və qeyd-şərtsiz azadlığa buraxılmasına, media azadlıqlarına hörmət edilməsinə və Xədicə İsmayıl kimi araşdırmaçı jurnalistlərə tətbiq olunan səyahət qadağalarının ləğv olunmasına çağırışlar yer alıb.

Məktub müəllifləri həmçinin qeyd ediblər ki, Azərbaycan hökumətinin son illərdə atdığı addımlar Avropa ilə əməkdaşlıq ruhuna tamamilə zidd olub. Məktubda Azərbaycanda insan haqları, demokratiya və medianın durumu ancaq qara rəngdə verilib. Məktub başdan-ayağa Azərbaycan hökumətinə təzyiqlər edilməsinə çağırış üzərində köklənib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə əsas 2009-cu ildə qoyulan "Şərq Tərəfdaşlığı" Proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq edir. "Şərq Tərəfdaşlığı" Avropa İttifaqının 6 qonşu ölkəsinə əhatə edir. Bura Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova, Ukrayna, Belarus və Ermənistan daxildir. Bu ölkələrdən Gürcüstan, Moldova və Ukrayna qurumla assosiasiya sazişi imzalayıb. Azərbaycan rəsmiləri son illər bəyan edirdilər ki, onlar artıq Avropa İttifaqı və bu quruma üzv ölkələrlə ayrı-ayrılıqda əməkdaşlığa üstünlük verirlər. 2016-cı il iyulun 6-da isə Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında çərçivə sazişi üzrə sənəd qəbul edilib. Çərçivə sənədi təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, sosial, iqtisadi, enerji və siyasi sahələrdə Azərbaycanla əməkdaşlığın prinsiplərini müəyyən etməlidir. Bu ilin fevralından isə ikitərəfli danı-

şıqlar başlayıb. Noyabrın sonunda prezident İlham Əliyevin Avropa İttifaqının baş qərargahının yerləşdiyi Brüsseldə səfər edəcəyi açıqlanıb. Səfər zamanı əməkdaşlıq sazişi ilə bağlı önəmli yeniliklərin olacağı güman edilir. Ancaq Azərbaycanın bəzi rəsmiləri də deyib ki, sazişin bu il imzalanacağı gözlənilmir.

Ekspertlər isə hesab edir ki, Aİ ilə yaxınlaşma yüksələn xətlə getdiyi, Azərbaycan prezidentinin Brüsseldə səfəri öncəsi sözügedən məktubun Avropa İttifaqına ünvanlanması Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə yaxınlaşmasını istəməyən qüvvələrin olduğunu bir daha sübut edir. Azərbaycana düşmən olan qüvvələr ölkəmizin Avropa İttifaqı ilə münasibətlərinin gərginləşməsinə üçün çalışırlar. Onların məqsədi heç də demokratiyanın və insan haqlarının qayğısına qalmaq deyil.

Avropa İttifaqı üzrə siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva da bu fikirdədir ki, Azərbaycanın Avropa ilə münasibətlərini gərginləşdirmək əsas məqsəddir: "Öncə onu qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycana qarşı bu kimi çağırışlar daha öncələr də səslənmişdir. Bu kimi çağırışların hansı ərəfələrdə olmasına kiçik bir diqqət yetirsək əslində bu fəaliyyətin arxasında nələrin həyata keçirilməsi aydın olur. Məsələn, Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə "Yeni Qonşuluq Siyasəti" Proqramına daxil olması ərəfəsi, Azərbaycan-Avropa İttifaqı Fəaliyyət Planının qəbul olunması zamanı, Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında "Enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlıq haqqın-

Corc Soros

da" Anlaşma Memorandumu imzalanması zamanı, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında çərçivə sazişi imzalanması zamanı bu cür müraciətlər, məktublar meydana gəlir.

İkinci qeyd etmək istədiyim məqam isə çağırışların təşəbbüsləri və həm müəllifləri haqqındadır. Bunun üçün məhz Avropa İttifaqı özünün formalaşdırdığı, özünün maliyyələşdirdiyi, Avropa İttifaqı ərazisində strateji və kəşfiyyat məsələləri üzrə ixtisaslaşmış qurumların hesabatlarına diqqət yetirək. Konkret olaraq məhz Avropa Strateji Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik Mərkəzi (ESISC) kimi tanınan nüfuzlu bir Mərkəzin, Avropa İttifaqının siyasi qurumları və onların əməkdaşlıq etdikləri QHT şəbəkələri haqqında mütəmadi çap etdiyi hesabatların nümunə göstərə bilərik. Avropa Strateji Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik Mərkəzi (ESISC) Avropa Şurası Parlament Assambleyasında Soros Fondunun maliyyələşdirdiyi və Avropa İttifaqının

və Avropa Şurasındakı maliyyələşdirdiyi deputat və məmurların mövqeyi sayəsində, Soros Fondunun maliyyələşdirdiyi "Human Rights Watch", Avropa Stabilitet Təşəbbüsü (ESI), "Amnesty International", "İnsan Haqları Evi", "Açıq dialoq" və sair kimi tanınmış QHT-lərin ölkəmizə qarşı fəaliyyətinin arxasında birmənalı Azərbaycanın Avropa İttifaqına yaxınlaşmasını istəməyən qüvvələrin sifarişi, münasibətlərin gərginləşməsinə xidmət edən fəaliyyəti dayanır.

Bundan başqa, daha öncə də sübut olunub ki, Avropa təsisatlarında Azərbaycana qarşı bəyanatlar, qanun layihələri hazırlayan şəxslər həm də Kremlə gizli şəkildə bağlı olan sosialistlərdir. Kreml heç bir halda Azərbaycanın Aİ ilə yaxınlaşmasını istəmir. Yaxınlaşma baş verən ərəfədə Moskva öz əlaltıları vasitəsi ilə Azərbaycana qarşı Avropadan tərxiatlar törədir və münasibətləri pozmağa çalışır.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Azərbaycanda yeni - “Euronews” kimi kanal açılır

Qulu Məhərrəmli: “O miqyasda bir kanal üçün peşəkarlıq, sərbəstlik və azadlıq olmalıdır”

Noyabr ayının 15-də Milli Televiziya və Radio Şurasının növbəti iclası keçirilib. İclasda xəbər televiziya kanalının yaradılması barədə müzakirələr aparılıb və ixtisaslaşmış (xəbər) televiziya kanalının açılması üçün ümumrespublika televiziya yayımı üzrə Bakı və Abşeron ərazisində 31-ci tezlik resursuna 16 noyabr 2017-ci il tarixdən, 16 dekabr 2017-ci il tarixədək müsabiqə elan edilib.

İclasda həmçinin Dalğa TV-nin peyk yayımı üçün lisenziya verilməsi barədə müraciətinə baxılıb və ona peyk yayımı üçün müddətsiz lisenziya verilməsi barədə qərar qəbul edilib.

“Qafqazinfo” isə Azərbaycan teleməkanında yenilik hesab olunacaq bu hadisə ilə bağlı kiçik bir araşdırma aparıb. Saytın əldə etdiyi məlumata görə, söhbət dünyada artıq çoxdan mövcud olan, özünü doğrultmuş bir layihənin ölkədə tətbiqindən gedir. Belə ki, dünyada fəaliyyət göstərən “Euronews”, CNN, BBC, NTV, “Rossiya24”, “Əl Cəzirə” kimi sırf xəbər kanallarının milli versiyasının yaradılması nəzərdə tutulub.

Bununla da, həmin xəbər TV-si vasitəsilə Azərbaycan dünya informasiya mübarizəsinə qoşulmuş olacaq.

Məlumatlara görə, yeni TV qeyd etdiyimiz kimi sırf xəbər üzərində köklənmiş, beynəlxalq əhəmiyyətə malik məlumatları bir neçə dildə, əsasən də ingiliz və rus dillərində yaymaqla məşğul olacaq. TV -nin gələn il yayıma buraxılacağı, ən son texniki avadanlıqlarla təmin olunacağı, peşəkar kadrların xidmətindən istifadə olunacağı gözlənilir.

Bu, Azərbaycan jurnalistlərinin və tamaşaçıların öyrəşdiyi TV kanalı formatında deyil, beynəlxalq standartlarla işləyəcək ki, burada da xarici mütəxəssislərin xidmətindən istifadə qəbul ediləcəkdir. Məhz belə halda sözügedən TV-nin dünya arenasına çıxışı təmin oluna bilər. Maraqlıdır ki, müsəlman ölkələrində mətbuat kütləvi şəkildə inkişaf etməsə də, “Əl Cəzirə” kimi nümunələr yaradılıb və dünyanın istinad mənbəsinə çevrilə bilib. Yeni demokratiya və texnikanın inkişaf səviyyəsinə asılı olmayaraq, bu konsepsiya reallaşdırıldığı məkanda özünü doğruldub.

Bu xəbər Azərbaycan tamaşaçısı üçün müsbət kateqoriyaya daxildir. Alternativin olması, xüsusən də onun yeni, dünya standartlarına uyğun xəbər kanalı kimi fəaliyyət göstərəcəyi sevincidir. Ölkəmizdə doğru və obyektiv xəbərə ehtiyac hər zamankından daha artıqdır. Amma bununla belə, ölkədə bunun üçün münbit şərait olmadığı səslənən fikirlər sırasındadır. Bundan başqa, TV sahəsində çalışacaq kadrların azlığı da yeni bir telekanalın açılması, oradakı işçi potensialını təmin etmə baxımından problem kimi görünür.

Media eksperti Qulu Məhərrəmli dedi ki, Azərbaycanda gerçəkdən də yeni xəbər kanalının açılmasına ehtiyac var. Onun sözlərinə görə, hazırda xəbər proqramları ilə bağlı ortada ciddi boşluqlar var: “Adi bir misal: Bakı-Tbilisi-Qars layihəsinin işıqlandırılması Türkiyə kanalının necə xəbərçilik nümunəsi göstərdi, bizimkilər necə? Bizimkilər bəsit bir nümunə ortaya qoydular. Təbii ki, kadr potensialı məsələsi də var. İndi ən yaxşı TV hesab olunan kanalların yarım saatlıq xəbərlər verilişində nələr gedir? Hansı hadisələr izlənilir, hansı təbliğat məqsədilə düşünüülüb? Xəbər kanalı o deməkdir ki, hər saatbaşı xəbər verilişi verilsin. CNN, “Əl Cəzirə”, BBC bu qəbildəndir. Amma o miqyasda bir kanal üçün peşəkarlıq, sərbəstlik və azadlıq olmalıdır. Bunlar olmasa da kanal açıla bilər, doğrudur. Amma Azərbaycan tamaşaçısı yenə xəbərləri Türkiyə, Rusiya, BCC-dən alacaqsa, bu, qəbul olunmazdır. Dedi-yim şərtlər olmadığı təqdirdə böyük perspektiv görmürəm”.

Q.Məhərrəmli hesab edir ki, Azərbaycanda yeni telekanal üçün kadr potensialı var. Onun sözlərinə görə, yaxşı telejurnalistlər, redaktor və montajçılar yetişib və püxtələşiblər. Müsahibimizin fikrincə, onların bilik və bacarığı yetərlidir: “Amma televiziya menecmenti üçün səviyyəsi deyil. Necə ki, komanda rəhbərləri yaxşı futbolçular qoruyurlar, telekanallar da yaxşı kadrları qoruyurlar. Amma televiziya yaxşı kadrlar lazım olan qayğıni görmürlər. Kiminsə kimdənə xoşu gəlmirsə, qovulur. Amma ölkə teleməkanında xəbər sahəsinin yaxşılaşdırılmasına ehtiyac var. Nisbətən ATV-ni istisna etmək olar. Çünki onlarda nisbətən diqqətli cəlb edən məqamlar var”.

Media eksperti onu da vurğuladı ki, açılacaq kanalı yüksək səviyyəyə qaldırmaq üçün peşəkar xəbər adamları lazımdır. Müsahibimizin fikrincə, ilk bir-iki ay yaxşı işləmək kifayət deyil: “Bu, sistemli bir xətt olmalıdır. Xəbər kanalı yaratmaq böyük potensial, maliyyə və yaradıcılıq tələb edir. Bunun məsuliyyəti ni dərk edib işə başlamaq və onu davam etdirmək lazımdır”.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalıının müsavvat.com saytına noyabrın 14-də verdiyi müsahibədə (həmin müsahibə “Yeni Müsavat”ın bu sayında, səhifə 7-də işıq üzünə görüb-red.) deputat həmkarı Fəzail İbrahimli barədə dedikləri qalmaqal yaradıb.

F.İbrahimli dayanmadan mətbuat orqanlarında bir-birinin ardınca AVP sədrinin ünvanına ən müxtəlif iddialar, ittihamlar dilə getirir. O, F.Ağamalıının onu namərdlikdə suçlaması ilə bağlı fikirlərinə cavab olaraq onun səviyyəsinə enmək istəmədiyini desə də, bildirib ki, “namərdlik də belə məqamlarda, yeni sandıq açılanda, pambıq töküləndə üzə çıxıb bilər, mən isə sandığın qapalı qalmasını istəyirəm”. Hətta F.İbrahimli onu da deyib ki, əlində Fəzail Ağamalıya ziyan verə biləcək məlumatlar var, onları özünə deyəcək.

Onun qafqazinfo.az saytına açıqlamasından sitat: “Əsl namərdlik mənim mətbuata məlumat ötürməyimi düşündürməkdir. Mən Fəzail Ağamalıdan belə bir hərəkət gözləməzdim, çoxlu stress keçirib, artıq əsəbləri yerində deyil. Onun həyat tərzi ona-buna satışmaqdır. Mənim üçün deyib ki, kiminsə kölgəsinə sığınmışam. Onun isə heç kölgəsi yoxdur, tikanı var. Kiməsə tikanı batar...”

F.İbrahimli ölkə.az-a müsahibəsində isə deyib: “Fəzail Ağamalı “Fəzail” adını elə şumlayıb ki, mən uzun illərdir ki, bu adı təmizləməklə məşğulam. Deputat Ağamalı “Fəzail” adına elə imic verib ki, mən bəzən ayrı-ayrı qurumlarla əlaqə saxlayanda, onlara birinci soyadımla, sonra adımla söyləyirəm. Çünki Fəzail deyən kimi, Ağamalı yada düşür. Fəzailin Fəzail haqqında yaratdıqlarını özüməməxsus formada qorumağa çalışıram. Guya mən bunun kölgəsində yatmışam. Məni də kölgədə yatmaqda ittiham edir. Mən isə deyirəm ki, ay Fəzail Ağamalı sənə heç kölgən də yoxdur. Sual verə bilərsiniz ki, axı niyə birinci sənə oğlun deyil, Fəzail Ağamalıının oğlunun adı çəkilib? Sızcə, səbəb nədir? Çünki ictimai rəyde belə fikirlər var ki, harada mənfi hallar olursa, bunu Fəzail Ağamalıdan şübhələnilir. Harada pis əməl olursa, Ağamalıdan qaynaqlana bilər. Bax, onun oğlu haqqında yayılan xəbərlərin də kökü məhz bu amillərə görədir. Ay Fəzail Ağamalı, sənə əkdiklərin, indi qabağına çıxır. Bu fikirləri mən deyil, özün öz haqqında yaradırsan. Ona görə də cəmiyyət hər zaman nə pis əməl olursa, sənədən şübhələnilir. Ay Fəzail Ağamalı, deyəsən bir neçə il öncə Türkiyədə restoranlardan birində dollarları əlində hara dördüyünü unutmusan? Özü də mənim şərəf və ləyaqətimi təhqir edirsən”.

F.İbrahimli əlində həmkarı

İki deputatın söz savaşı böyüdü

Fəzail İbrahimli: “Ay Fəzail Ağamalı, sənə əkdiklərin, indi qabağına çıxır”

Fəzail Ağamalı: “Onun ayağı müxalifətdə, əlləri iqtidarın cibindədir”

barədə faktların olduğunu da bildirib: “Tanrıdan arzum odur ki, Fəzail Ağamalı tezliklə sağalsın, işinin başına dönsün və oturub onunla üz-üzə söhbət edim, onunla bağlı içimdəki düşüncələrimi bölüşüm. O zaman Fəzail Ağamalı başa düşsün ki, mən namərd yox, çox mərd adamam ki, bütün bunların hamısını mətbuata ötürmədim, gizli saxladım”.

F.Ağamalı müsavvat.com-a açıqlamasında yenə də od püskürdü: “1999-cu ildə “Yeni Müsavat” qəzetində bir şəkildə getmişdi. Guya restoranda rəqqasenin əlinə yox, başqa yerinə pul qoyanda foto çəkilmişdi, bu, geniş müzakirələrə səbəb olmuşdu. O məsələdə mən dedim ki, bu montajdır, belə bir şey olmayıb. Bunu bir daha dilə gətirməklə Fəzail İbrahimli əslində sandığı açıq. Sandığı başqa cür necə açırlar? Onun bir sıra saytlara verdiyi açıqlama ilə tanış oldum. Doğrusu, gözləməyirdim ki, onun içərisində bu qədər kin-küdurət var. Çünki sizin qəzetə verdiyim geniş müsahibədə onun nə şəxsi həyatına toxunmuşdum, nə də onu təhqir etmişdim. Sadəcə olaraq, demişdim ki, bu xəbər mətbuat orqanlarında yayılanda Fəzail İbrahimli cavab verməli idi ki, baş verən hadisənin Fəzail Ağamalıının oğlu ilə heç bir əlaqəsi yoxdur, həqiqətən də oğlum yox, adamı kömək edib xəstəxanaya aparıb. Necə ki, sonradan oğlunun yoxlanı adamı xəstəxanaya aparması ilə bağlı açıqlama verib. Bununla iki gün gədən müzakirələrə son qoya birlərdi. Bax bu olardı mərdliyi, onun mənə həmkar kimi xoş münasibəti. Bu cümləni işlətməyib. Bunu etməyə mərd yaxud namərd deyirlər - bunu

siz müəyyən edin. Fəzail İbrahimlinin ayağı müxalifətdə, əlləri iqtidarın cibindədir. Məvqeyi bu cür insandır. Bununla yəni onu təhqir etməyirəm, çünki bu onun həyat tərzi. Onun stenoqram yazılarını oxuyun, hətta hakim partiyanın təmsilçilərinin iqtidar haqqında dediklərindən daha böyük etiketlərlə iqtidar haqqında fikirlər söyləyib. Hakimiyyət bərəsinde boğazdan yuxarı söylədiyi fikirlər hər kəsə məlumdur. Fəzail İbrahimli mövqeyi olmayan bir insandır. Milli azadlıq hərəkatı başlayanda Fəzail İbrahimli orada yox idi. 1993-cü ildə Sürət Hüseynov qiyam qaldırıb, dövlətçiliyimizi təhlükə altına qoyanda, müstəqilliyimizi xilas etmək üçün Heydər Əliyev hərəkatı başlayanda universitetdə həmkarlarından fərqli olaraq yenə də onun səsi çıxmıdı. Ən ciddi anlarda onun mövqeyi olmayıb. Amma hər iki halda mən ortada olmuşam. Fəzail Ağamalıının bəli tikanlı sözləri var. Tikanlı sözlərim Azərbaycanın istiqalına qarşı çıxanlara olub”.

F.Ağamalı son 20 ildə həmkarının ünvanına yaxşı və pis mənada heç nə demədiyini də qeyd etdi: “Onun haqqında danışmağa ehtiyac duymamışam, indi də duymurdum. Lakin o artıq şəxsi həyatına baş vurur, 1999-cu ildə qəzetdə gedən bir şəkildə xatırladır. Xatırlatsın, bundan heç bir narahatlığım yoxdur. O zaman söyləmişdim ki, bu foto ilə bağlı mənə hər hansı bir ittihamı, iradi həyat yoldaşım bildirə bilər. Bu səlahiyyətin mənimsənilməsinə istəməzdim. Amma indi sandığı bu şəkildə açıq. Bərəmdə nə demək istəyirsə, buyursun desin. Əgər haqqında dedikləri dövlətim-

zin, xalqımızın maraqlarına ziddirsə, xalqım və dövlətimdən dəfələrlə üzr istəməyə hazırım. Kiminsə şəxsi həyatına müdaxilə etmişəmsə, onu çətin vəziyyətdə qoymuşamsa, həmin şəxsədən də üzr istəməyə hazırım. O, “açaram sandığı, tökərəm pambığı” fikrini ifadə etməklə özünün kim olduğunu, bu sözlərinin arxasında hansı qeybətəndə dayandığını açıq şəkildə ifadə edir. Onun açıqlamaları millət vəkiliyə yaraşmayan idi. Guya Fəzail adını elə ləkələmişəm ki, bu da o adı təmizləyə-təmizləyə gəlir. Ümumiyyətlə, sənə Fəzail İbrahimli kimi ölkədə tanıyan varmı? Bəli, Fəzail adı gələn kimi, ilk ağıla mən gəlirəm. Çünki 1988-ci ildən Azərbaycan siyasətindəyəm, bir mövqeyim var, o da hər kəsə bellidir. Mövqeyim illərlə onu narahat edib və bunun üçün də fürsət axtarıb ki, bu cür fikirlər bərəmdə səsləndirsin. Onunla üz-üzə gəlmək belə istəmirəm. Çünki o açıqlamaları ilə bütün körpüləri yandırdı. Getsin öz taleyini yaşasın. Mənimlə işi olmasın. Əgər bundan sonra mənimlə işi olsa, xarakterimi yaxşı bilir. Mən yeri gələndə çox amansız oluram. O, bunu çox yaxşı bilir. İstəməzdim ki, bu amansızlığım onun bərəmdə bundan sonra dediklərinə qarşı tətbiq olunsun. İstərdim ki, bu məsələyə nöqtə qoyaq. Jurnalistlərin marağı var ki, bu məsələni gündəmdə saxlayıb, oxucu kütləsini cəlb etsinlər. İki millət vəkili arasında gedən bu söz-söhbətlər nə ikimizə, nə də Milli Məclisə yaraşmır. Bundan sonra onun nə deməsindən asılı olmayaraq, mən məsələyə nöqtə qoyuram”.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Son günlər Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı maraqlı gəlişmələr müşahidə olunur. Bu dinamikanın problemin həllinə aparıb-aparmayacağı bəlli olmasa da, hər halda prosesin özü diqqət çəkir və alt qatında hansı planların olması diqqət çəkir.

Artıq məlum olduğu kimi, Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov gələn həftənin əvvəlində Bakı və İrəvana səfər etməyi planlaşdırır. Bu barədə nazirin özü mətbuat konfransında bildirib. "Gələn həftənin əvvəlində İrəvan və Bakıya səfərlərim planlaşdırılır. Bu səfərlər, ilk növbədə, Rusiya ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 25 illiyinə həsr olunub" - S.Lavrov deyib. Düzdür, rus diplomat "o cümlədən Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə səylər çərçivəsində harada olduğumuzu anlamağa çalışacağıq" deyərək, bölgənin əsas probleminin üstündən keçməyə çalışıb.

Maraqlıdır ki, Ərdoğan-Putin görüşündən sonrakı açıqlamalar zamanı da tərəflərin Qarabağ məsələsinin üzərində xüsusən dayanmadığı müşahidə olunmuşdu. Hansı ki, Türkiyə prezidenti Soçi görüşündən əvvəl rusiyalı həmkarı ilə Qarabağ məsələsinə müzakirə edəcəyini demişdi. Görüşdən sonra isə belə fikirlər səsləndi ki, Türkiyənin Qarabağla bağlı prosesdə iştirak etməklə bağlı Putinin razılığını almaq niyyəti baş tutmayıb.

Ancaq məhz Soçi görüşündən sonra Qarabağ danışıqlarının intensivləşməsi digər versiyalara yol açır. Məsələn, belə düşünmək olar ki, əslində Putin və Ərdoğan bölgənin təhlükəsizliyini təhdid edən Qarabağ probleminin nəhayət, həlli istiqamətində anlaşılabilir, lakin digər güc mərkəzlərində qıvcıq yaratmamaq üçün anlaşmanın məxfiliyini qorumağa üstünlük verilib. Yeri gəlmişkən, hazırda həm Rusiya, həm də Türkiyə Qərbin təpkiləri ilə üz-üzədir. Bu vəziyyət isə Ankara və Moskvanı bir-birinə yaxınlaşmağa vadar edir. Bu yaxınlıq və əməkdaşlıq isə regional münaqişələrin birgə həllinə də zəruri edir. Üstəlik, qardaş Türkiyənin Azərbaycan torpaqlarının işğalı ilə barışmayacağını bəyan etməsi Azərbaycan üçün də ümidlər yaradır. Təsədüfi deyil ki, Ermənistan Rusiya-Türkiyə yaxınlaşmasını narahatlıqla izləyir və Kremlin İrəvana işğala son qoymaq üçün təzyiqlər göstərəcəyindən dolayı təşviş var.

Aprəl döyüşlərindən sonra bir neçə ayı çıxmaq şərti ilə, son illərdə ilk dəfədir ki, Qarabağla bağlı danışıqlarda intensivlik müşahidə olunur.

Rusiya XİN rəhbərinin Bakı və İrəvana uzun fasilədən sonra paralel səfər etməsi də diqqətdən qaçmamalıdır. Lavrov bu ilin əvvəlində "Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın daxili işi deyil" açıqlamasından sonra Azərbaycanla olan-qalan etimadını

itirmişdi. Erməni əsilli nazirin açıq şəkildə işğalçıyı himayə etməsi şəraitində onun Qarabağ məsələsinin ədalətli həllinə töhfə verəcəyinə kimsəni inandırmaq təbii ki, mümkün deyil. Xeyli müddət Qarabağdan danışmağı belə özünə yasaq edən Lavrov yenə də önə çıxır. Ehtimal olunur ki, Rusiya XİN başçısı yenə də çantasındakı "Lavrov sənədi"ni gətirəcək və tərəflərə təqdim edəcək. Ancaq bu sənədin qəbul olunmazlığını Azərbaycan müxtəlif səviyyələrdə bəyan edib. Söhbət 3-5 rayonun azad olunmasının qarşılığında Dağlıq Qarabağın "müstəqilliyi"nin həzm etdirilməsi layihəsindən gedirsə, təbii ki, bu, qəbul olunmazdır. Elə isə Lavrovun bu səfərdə məqsədi nədir?

Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri, politoloq Tofiq Zülfüqarov Axar.az-a deyib ki, Lavrov Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenlik hüquqlarının məhdudlaşdığını bəyan edəndən bəri Azərbaycan ictimaiyyətində etimadını tamamilə itirib: "Bu baxımdan da onun Bakıda vasitəçilik funksiyasını həyata keçirəcəyinə inanmıram. Hesab edirəm ki, Lavrovun Bakıya gəlişi birbaşa Rusiyanın vasitəçilik roluna ziyan gətirən bir səfərdir. Çoxdan planlaşdırılsa da, əslində Lavrovun Bakıya səfəri heç də təsadüfi deyil. Vasitəçilik rolunu oynamaq üçün həm həmin ölkənin siyasəti, həm də bu rolun həyata keçirən insanlar hansısa etimada malik olmalıdırlar. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan xalqı Lavrovu ümumiyyətlə, qəbul etmir, onun vasitəçilik rolunun ədalətli olacağına da inanmır. Bu illər ərzində verdiyi bəyannatlar göstərir ki, Lavrovun fəaliyyətində təəssüflər olsun ki, sadəcə bir imitasiya mövcuddur. Bu baxımdan da hesab etmirəm ki, o vasitəçilik rolunu həyata keçirə bilsin. Bir müddət öncə həmin Soçidə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin görüşündə bəyan olunmuşdu ki, Rusiyada Bakı-Moskva əlaqələrinin inkişafına maneçilik törədən erməni-pərəst qüvvələrin böyük hissəsi Rusiya Xarici İşlər Nazirliyində cəmlənib. Bunu boşuna xatırlatmadım. Çünki indiki mərhələdə Lavrovun Bakıya səfəri sülh prosesinə yalnız ziyan gətirə bilər".

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov isə 15 noyabrda mətbuat konfransında deyib ki, Rusiyanın xarici işlər naziri S.Lavrov noyabrın 19-20-də Bakıda səfərdə olacaq. "Müzakirə oluna-cəq məsələlər masa üstündədir. Biz istəyirik ki, danışıqlar naminə danışıqlar aparılmasın.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov isə 15 noyabrda mətbuat konfransında deyib ki, Rusiyanın xarici işlər naziri S.Lavrov noyabrın 19-20-də Bakıda səfərdə olacaq. "Müzakirə oluna-cəq məsələlər masa üstündədir. Biz istəyirik ki, danışıqlar naminə danışıqlar aparılmasın.

Qarabağla bağlı prosesdə canlanma - Kreml təşəbbüsü ələ alır?

Rusiya noyabrın ikinci yarısını "Qarabağ ayı" elan edib; Nalbəndyanın ardınca Elmar Məmmədov da Moskvaya getdi; politoloqdan maraqlı şərh...

Hətta tələb edirik ki, konkret nəticələr olsun. Prezidentlərin görüşündə də qeyd edildi ki, danışıqlar intensiv xarakter alsın. Bu mövqə ilə Moskvaya gedirəm. Münaqişənin həllinin vaxtı çatıb. Hamı bilir ki, danışıqlar nəticəli olmalı, məcburi köçkünlər geri qaytarılmalı və sülh bərpa edilməlidir. Azərbaycan təkid edir ki, məsələni yerindən tərpətmək" - nazir bildirib.

Qeyd edək ki, E.Məmmədov çərşənbə günü artıq Moskvaya gedib. Bu günə həmsədrlərlə görüşəcək.

E.Məmmədovdan bir gün əvvəl isə Ermənistan xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan Rusiya paytaxtına səfər edərək ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrliyi ilə bira araya gəlib. Görüş 3 saat davam edib. Tərəflər Qarabağ konfliktinin həlli yollarını müzakirə ediblər. Həmsədrlər həmçinin Nalbəndyanla Elmar Məmmədovdan görüş imkanlarını araşdırıblar.

E.Nalbəndyanın ardınca 15 noyabrda prezident Serj Sərkisyan da Moskvaya səfər edib. Kremlin bildirdiyinə görə, o, Vladimir Putinlə Avrasiya İttifaqı çərçivəsində inteqrasiya məsələlərini, iki ölkə arasında mütəfiqlik münasibətlərini və "regional problemləri" müzakirə edəcək. Görüşün rəsmi gündəmində Qarabağın adı çəkilmir, amma heç şübhə yoxdur ki, "regional problemlər" qismində əsas yeri Qarabağ nizamlanması tutacaq. Virtualaz.org yazıb ki, ilin sonuna qədər ən azı Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında görüş olacaq, hərçənd təmasların,

müzakirələrin intensivliyi prezidentlər səviyyəsində görüşü də istisna etməməyə əsas verir.

Bu, ola bilsin ki, Putin-Sərkisyan müzakirələrinin nəticəsindən asılı olacaq. Qeyd edək ki, Sərkisyandan əvvəl Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də rusiyalı həmkarı ilə təmasda olub. Bu görüş Tehrandan keçirilən Rusiya-Azərbaycan-İran üçtərəfli sammiti çərçivəsində baş tutmuşdu. Xəbərlərə görə, Tehrandan sammitin keçirildiyi məkanda İlham Əliyev Vladimir Putinlə təkbətək uzun-uzadı gəzişib, söhbətləşib. Kameralar bu məqamı qısa da olsa qeyd alıblar. Prezidentlər Tehrana Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi, energetika sahəsində əməkdaşlıq kimi hər üç ölkəni maraqlandıran məsələləri müzakirə etmək üçün yığışmışdılar. Ancaq heç bir şübhə yoxdur ki, Azərbaycan prezidenti rusiyalı həmkarı ilə bu görüş imkanından daha çox məhz Qarabağ məsələsinə müzakirə etmək üçün yararlanıb. Çünki Rusiyanın regionda və dünyada güclənməkdə olan mövqeyi onsuz da əvvəldən həlli Moskvadan asılı olan bu münaqişənin nizamlanmasında prezident Putinin rolunu həlledici edir.

Bütün bu hərəkətilik Moskvanın "5 rayonun qaytarılması" planını yenidən aktuallaşdırması fonunda yaranıb. Ancaq Rusiya rayonları qaytarılmasının əvəzində Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına və KTMT-yə qoşulması da daxil olmaqla bir sıra şərtlər irəli sürür.

T.Zülfüqarov da hesab edir ki, Ərdoğanla Putinin 13 noyabrda Soçidə baş tutan görüş

şündə Dağlıq Qarabağ mövzusunun müzakirə olunduğu şübhə doğurmur: "Başa düşməliyə ki, Soçidə Dağlıq Qarabağ mövzusunun müzakirəsi barədə açıqlama verilməməsi çox yaxşı haldır. Əminəm ki, Rusiyada məsələ ətrafında hansısa müzakirələr gedib. O üzəndən buna dair açıqlamaların olmaması əslində təbii haldır. Çünki görüş zamanı bəyan olunan mövqelər ancaq tərəflərin müzakirəsindən sonra açıqlana bilər. Hesab edirəm ki, bu, prosesin başlanğıcıdır və davam edəcək. Hər halda buna aid bəzi ümidləri istisna etmirəm". Səbiq nazirə görə, Türkiyə prosesə qatılıb və artıq Qarabağ məsələsinə yeni nöqtəyi-nəzərdən baxılacaq: "Artıq Türkiyə sülh prosesinin bir iştirakçısıdır və bu, müsbət haldır. Bu, regionda olan təhlükəsizlik məsələsidir və Qarabağ konfliktinə bir növ yeni baxışdır".

"Rusiya və Ermənistan prezidentlərinin görüşündə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin müzakirə olunmadığı barədə heç bir rəsmi mövqeyə rast gələ bilməyimiz. Əgər Ərdoğan və Putin birgə mətbuat konfransında Dağlıq Qarabağ məsələsi haqqında danışmayıblarsa, bu, o demək deyil ki, Qarabağ məsələsi müzakirə edilməyib". Bu fikirləri isə politoloq **Elçin Mirzəbəyli** "Yeni Müsavat"a açıqlamasında söylədi. O, bildirdi ki, dövlət başçıları ikitərəfli görüşlərdən sonra mətbuata açıqlanması mümkün olan məqamlardan danışıqlar: "Mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlər heç vaxt mətbuata açıqlanmır. Əks təqdirdə dövlət başçılarının görüşlərinə ehtiyac qalmazdı, telekəpürü vasitəsilə canlı yayımda müzakirə aparıb mətbuatı da hər şeydən həli edərdilər. Şübhəsiz ki, Ərdoğan-Putin görüşündə Dağlıq Qarabağ məsələsi müzakirə olunub. Lakin Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Moskvaya səfərlərini, Lavrovun isə Bakı və İrəvana təmaslara keçəcəyini yalnız Ərdoğan-Putin görüşü ilə əlaqələndirmək düzgün deyil. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan, Rusiya və İran prezidentlərinin Tehran zirvəsində və elə bu zirvə çərçivəsində, İranın paytaxtında İlham Əliyevlə Vladimir Putin arasında keçirilən görüşdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi müzakirə olunub. Həsab edirəm ki, münaqişənin tənzimlənməsi ilə bağlı sərgilənən diplomatik aktivlik ilk növbədə Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin Tehrandan keçirilən görüşündən qaynaqlanır. Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Rusiyaya səfəri də çox güman ki, bu prosesə əlavə stimula verib".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Sərkisyanın Moskvaya səfərinə gəldikdə isə bunu sadəcə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə əlaqələndirmək doğru olmazdı: "Sərkisyan üçün hazırda prioritet məsələlərdən biri də hakimiyyətinin ömrünün uzadılmasıdır. Sərkisyan İrəvanda baş verən proseslər müstəvisində növbəti addımlarını müəyyənləşdirmək üçün Moskvaya təlimat almağa gedib".

İstənilən halda, görünən budur ki, Kreml növbəti dəfə Qarabağ tənzimlənməsində təşəbbüsü ələ alıb. Hətta Türkiyənin prosesdə iştirakına razılıq verilə belə, görüşlərin məhz Moskvada keçirilməsi, Rusiyanın baş diplomatının Azərbaycan və Ermənistan səfəri əlavə arquməntə yer qoymur. Hər halda Rusiya bölgədə böyük müharibənin baş verməsinə istəməsə də, on illər öncə Qarabağda çatdığı ocağı tam söndürməyə də maraqlı deyil. Ancaq görünən budur ki, Rusiya noyabrın ikinci yarısını "Qarabağ ayı" elan edib. Bəs, bu canlanma sonda hara aparacaq? Demək çətindir...

Azərbaycanın 2018-ci il üzrə dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisin komitələrində müzakirəsi başa çatıb, sənəd plenar iclasın müzakirəsinə göndərilib.

Qeyd edək ki, noyabrın 7 və 8-də parlamentin müvafiq komitələrində və birgə iclaslarda layihələr müzakirə edilərək səsə qoyulub və qəbul edilib. Büdcə zərfi noyabrın 21, 22 və 23-də Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılacaq.

Ölkənin əsas maliyyə sənədinin müzakirəsi prosesi onun öyrənilməsi, etraflı təhlil olunması üçün yetərlidirmi? Ümumiyyətlə, Azərbaycanda büdcə prosesində ictimai iştirakçılıq səviyyəsi, büdcə barədə məlumatlar nə qədər əlçatandır?

İqtisadçı-alim, Azərbaycan Milli Büdcə Qrupunun üzvü Qubad İbadoğlunun sözlərinə görə, ölkə qanunvericiliyinə əsasən büdcə prosesi 4 mərhələdən ibarətdir: büdcənin hazırlanması, parlamentdə müzakirəsi, icrası və icrasına dair hesabat: "Nə vətəndaş cəmiyyəti, nə ekspertlər, nə digər hər hansı vətəndaş qurumunun büdcənin hazırlanması, icrası və hesabatda iştirak imkanlarına sahib deyil. Qanunvericiliyə əsasən ictimai iştirakçılıq imkanı yalnız parlament müzakirələri zamanı yaranır. Təəssüflər olsun ki, büdcənin parlament müzakirələri çox qısa zaman ərzində aparılır, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmasına rəğmən, orada ictimai iştirakçılıq təmin olunmur. Bir sıra Azərbaycan kimi ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, bezi dövlətlər büdcənin

Azərbaycanda büdcə prosesini - şəffafdırmı?

Ekspertlər büdcə müzakirələrində ictimai iştirak səviyyəsindən narazıdırlar

Qubad İbadoğlu

parlament müzakirəsindən əvvəl dövlət qurumlarının iştirakı ilə onun ictimai dinləməsinə təşkil edirlər. Məsələn, Qırğızstanda mən bunun şahidi olmuşam. Daha sonra parlamentdə də ikinci ictimai dinləmə təşkil olunur. Buraya daha çox əlillər və digər həssas qrupların nümayəndələri dəvət edilir".

Onu da qeyd edək ki, son illərdə büdcə zərfinin Milli Məclis müzakirələri ilə eyni vaxtda sənədlə bağlı Maliyyə

Nazirliyinin internet saytına təqdimat yerləşdirilir. Bu, ictimaiyyətdə büdcəyə dair məlumatlılıq səviyyəsinin artması üçün yetərlidirmi? İqtisadçı-alim deyir ki, Maliyyə Nazirliyinin saytında büdcə ilə bağlı yerləşdirilən təqdimatda bir çox məlumatlar verilsə də, onu götürüb istifadə etmək mümkün olmur: surətini götürmək, yaxud öz kompüterinə yazmaq, çap etmək imkanı yoxdur. "Büdcəni yaxşı təhlil etmək üçün onun iqtisadi, funksional və proqram üzrə təsnifatı aparılmalı və həmin təsnifata çıxış imkanı yaradılmalıdır. Azərbaycanda isə bu təsnifat inzibati, iqtisadi və funksional əsaslar üzrə aparılma da, onu saytda açıqlamırlar. Maliyyə Nazirliyinin saytında yalnız büdcənin təsviri yerləşdirilir. Bu təsnifata çıxış imkanlarının məhdudluğu büdcəni effektiv təhlil etmək imkanlarını azaldır. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, Maliyyə Nazirliyinin

saytında yerləşdirilən məlumat tam deyil, büdcə informasiyalarına çıxışı hərtərəfli təmin etmir."

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, qısa bir müddətdə parlament müzakirəsi keçirilən, məlumatlarına çıxış imkanları məhdud olan büdcəni şəffaf adlandırmaq mümkün deyil: "Nəzərə alırdıq ki, büdcə xərclərinin 40 faizə qədərindən əldə etmək olmur (investisiya büdcəsi, müdafiə, hüquq-mühafizə orqanlarının, əsas fəaliyyətlərə aid edilmiş fəaliyyətlər üzrə büdcə (sair xərclər), o zaman büdcənin özünün əlçatanlığı probleminin yarandığını görürük. Büdcə prosesində ictimai iştirakçılıq artırmaq üçün gərək ictimaiyyətin də marağı olsun, müraciət etsin. Biz vaxtilə Milli Büdcə Qrupu olaraq dəfələrlə Milli Məclisə müraciət etsək də bizim oradakı büdcə müzakirələrində iştirakımıza şərait yara-

dılmamışdı. Büdcə ilə bağlı alternativ rəylər olmalıdır, cəmiyyət yalnız bir mənbədən deyil, çoxsaylı mənbələrdən və fərqli yanaşmalardan əks etdirən məlumatlar əldə etməlidir. Bu isə indiki qanunvericiliklə yalnız Milli Məclisdəki müzakirələr zamanı mümkündür. İcra hakimiyyəti orqanı büdcənin hazırlanması prosesinə heç kimi buraxmır, heç olmasa parlament müzakirələrinə normal vaxt ayrılmalıdır - büdcə müzakirələri aylarla davam etməlidir. Büdcə zərfi böyük bir sənədlər toplusudur, onu 1-2 həftə ərzində tam öyrənmək və təhlil etmək mümkün deyil".

Milli Məclisin üzvü, millət vəkili Vahid Əhmədov bildirir ki, büdcə barədə ictimaiyyətdə məlumat nə qədər çox olarsa, bu, şəffaf baxımdan bir o qədər irəliləyib demək olar: "Düzdür, Maliyyə Nazirliyinin saytında büdcə barədə məlumatlar verilir. Lakin əvvəllər Milli Məclisdə müzakirələr za-

manı ictimai təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı təmin olunurdu, son vaxtlar bunu görmürəm. Hesab edirəm ki, büdcə müzakirələrinə ictimaiyyətin nümayəndələrinin, kənar mütəxəssislərin də cəlb olunmasına ehtiyac var".

Millət vəkili büdcə zərfinin parlament komitələri və plenar iclasdakı müzakirələrinə ayrılan vaxtdan narazı deyil: "Komitələrdəki müzakirələr zamanı bizi maraqlandıran, zəruri bildiyimiz bütün məsələlər barədə danışmaq, təkliflərimizi vermək imkanımız olur. Bizə heç bir vaxt məhdudiyəti qoyulmur, söylədiyimiz fikirlərə də müəyyən cavablar alırıq. Bu yaxınlarda 2018-ci ilin büdcə layihəsinin 5 komitədə müzakirəsi zamanı mənfə və müsbət hesab etdiyimiz məqamları, mənfə məqamların aradan qaldırılması üçün lazım olan addımları dedik. Amma bütün bunlara baxmayaraq, büdcə müzakirələrində ictimai iştirakçılıqın təmin olunması həm şəffaf baxımdan, həm də əyintilərə yol verilməməsi baxımından vacibdir".

V.Əhmədov bütövlükdə büdcənin icrası prosesi üzrə ictimai nəzarət mexanizmində təkmilləşmələrin aparılmasını vacib sayır: "Düzdür, Hesablama Palatası müəyyən yoxlamalar aparır, nəticələrini açıqlayır. Palatanın saytında aparılan yoxlamalar və onların nəticələri barədə məlumatlar yerləşdirilir. Lakin ictimai nəzarət kənar nəzarət deməkdir. Kənar nəzarət isə daha çox məsuliyyət deməkdir. Bu baxımdan, ictimai nəzarət mexanizmlərinin gücləndirilməsinə ehtiyac var."

□ **Dünya SAKIT**

Redaktorlar ekspertlərə pul ödəməlidirmi?

Bütün dünya ölkələrində mətbuata və televiziyalara danışan ekspertlər bunun müqabilində qonorar alırlar. Bu qonorarlar ekspertlə televiziya və ya mətbuat orqanı arasında ya açıqlamanın həcminə görə təyin edilir, ya da açıqlamaların sayına görə aylıq müqavilə bağlanır. Bu günlərdə Elçin Mirzəbəyli facebook sosial şəbəkəsində müzakirə zamanı əslində ekspertlərin öz beyin məhsulunu istehsal etdiklərini və bunun müqabilində də haqqı olmalı olduğunu qeyd etmişdi.

Maraqlıdır, ekspertlər nə vaxtsa, qonorar müqabilində danışmaq barədə düşünüblərmi?

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri: "Dünya praktikasında və oturuşmuş ölkələrdə media qurumları ilə ekspertlər arasında müqavilələr olur. Ya açıqlamanın sayına, həcminə və yaxud da aylıq əməkdaşlığa görə müəyyən müqavilələr bağlanır. Müqavilələrin müqabilində açıqlama verən, öz fikirlərini obrazlı desək, satan

Natiq Cəfəri: "Media qurumlarına hər hansısa kommersion tələbləri irəli sürmək fikrim yoxdur"

ekspertlərə müəyyən qonorarlar ödənilir. Dünyada normal praktika bu cürdür. Amma biz anlayırıq ki, Azərbaycanda media hələ tam müstəqil şəkildə formalaşmış, oturuşmuş pul qazanan və ciddi bir gəlir əldə edən orqan deyil.

Etibar Əliyev: "Təkcə məni yox, bütün sahələrdən olan ekspertləri cəmiyyətə tanıtdıran qəzetlər və saytlar olub"

Əgər ölkədə iqtisadiyyatda inhisarçılıq çoxdursa və iqtisadi aktivlik istənilən səviyyədə deyilsə, təbii ki, reklam bazarı da az olacaq. Reklam bazarı zəif olunca da media az pul qazanacaq. Media az pul qazandıqca da onun bu tipli

müqavilələr bağlamağa imkan olmayacaq. Ona görə mən gələcəkdə təbii ki, düşünürəm və istərdim ki, Azərbaycanda güclü maliyyə mənbələri olan müstəqil media qurumları daha çox inkişaf etsin və belə bir praktika həyata keçirilsin. Ona görə də indiki realığı nəzərə alsaq, media qurumlarına hər hansı kommersion tələbləri irəli sürmək fikrim yoxdur".

"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev bildirdi ki, indi qəzetlərin və saytların özlərinin köməyə ehtiyacı var: "Ekspert latınca expertus - "təcrübəli" deməkdir. Yəni istənilən sahədə təcrübəsi olan adam cəsarət nümayiş etdirib bu adı qəbul edə bilər. Mən artıq 15 ildən çoxdur ki, təhsil eksperti missiyasını üzümə götürmüşəm. Amma təmənənsiz. Düşünürəm ki, təkcə məni yox, bütün sahələrdən olan həmkarlarımızı cəmiyyətə tanıtdıran qəzetlər və saytlar olub. Vaxtilə dostlarımız bizə köşə yazılarımıza görə qonorar verirdilər. Ancaq konkret olaraq ekspert rəylərinə görə nə qəzetlər, nə də televiziya qonorar təklif etməyiblər. Biz də buna alışmışıq. Ancaq məşhurluqda deyildiyi kimi "söhbət bir kilo sosiskadan getmir, adam gərək vniyatını ola". Yəni mən və həmkarlarım kimdensen qonorar ummamışıq. Bizim fikirləri alan və cəmiyyətə təqdim edən bütün

qəzet və saytlara minnətdaram. Mənə görə bu qonorar üstündür. Əslində qonorarı düz edib, müsahibəni götürənlərə verirlər. Mövzunu onlar seçir və əziyyət çəkib rəylərimizi yazırlar. İndi qəzetlərin və saytların vəziyyəti də başadüşüləndir. Onların özlərinin köməyə ehtiyacı var. Firsətdən istifadə edib, qonorarsız və əmək haqqı almadan çalışan ekspert dostlarıma bu çətin işdə uğurlar arzulayıram".

Maraqlıdır, bəs redaktorlar bu barədə nə düşünürlər? Əgər ekspertlər onlardan qonorar istəsələr buna münasibətləri necə olar?

"Modern.az" saytının baş redaktoru Elşad Eyvazlı: "Maddi durumu normal olan media qurumu mütləq hansısa ekspertlə müqavilə bağlaya bilər və o ekspert yalnız ona danışa bilər. O ekspert elə biri olmalıdır ki, onun danışdığı həmin media qurumuna bir nüfuz gətirsin. Mən gerçəkliyi deyim ki, bu gün Azərbaycanda elə bir ekspert tanımıram ki, onun hər hansısa bir açıqlaması həmin media qurumuna əlavə bir oxucu sayı gətirsin. İndiki məqamda Azərbaycanda bir neçə media qurumu var ki, bu məsələlərlə bağlı onların imkanı var. Mən yenə qeyd edirəm ki, bu, dünya təcrübəsində var. İstər təhsil, istər iqtisadiyyat, istər politoloqlar olsun təəssüf ki, bu sahədə bu gün ekspert qitliyi yaşanır. Bunun acı nəticəsi

olaraq biz bəzən məcburiyyət qarşısında qalıb ekspert keyfiyyətlərini özündə cəmləşdirməyən adamı cəmiyyətə təqdim edirik".

"Gündəlik Teleqraf" MMC-nin rəhbəri Aynur Camal: "Mən təklif etmişdim ki, Azərbaycan mediasında kifayət qədər hazırlıqlı, yüksək səviyyəli və siyasi ekspert kimi fəaliyyət göstərə biləcək jurnalist həmkarımız var. Biz onlardan siyasi ekspert kimi istifadə etməliyik, onların potensiallarını, bacarıqlarını redaktə ilə itirmələri əslində yanlışdır. Əslində Azərbaycanda beyin mərkəzləri institutları yaradılmalıdır və həmin insanlar da orada toplanmalı, fəaliyyət göstərməlidir. Bu, dövlətimiz üçün önəmli bir addım olardı. Amma konkret olaraq media orqanlarının ekspertlərin verdiyi açıqlamalara, hazırladığı təhlillərə görə qonorar ödəməsi çox təəssüf ki, mümkün deyil. Çünki Azərbaycanda əksər media orqanları yarımsız fəaliyyət göstərə bilmir. Dövlətimiz kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına yardım göstərmək üçün KİVDİF adlı bir qurum yaradıb və onlara maliyyə yardımı ayrılır. Bu, müsbət addımdır. Amma təəssüf ki, biz işçilərimizin məaşlarını ödədikdən sonra kənar müəlliflərə qonorar ödəmək imkanımız qalmır. Təbii ki, belə imkanlarımız olsaydı böyük məmnuniyyətlə bunu edərdik".

□ **Günəl MANAFLI**

Xəbər verdiyimiz kimi, respublika ərazisində avtonəqliyyat vasitələri sahiblərinə və sürücülərə ştorqa və jalüz (*görünüü və şəffaflığı məhdudlaşdıran örtük*) istifadə üçün verilmiş icazənin müddəti noyabrın 15-də başa çatır.

Bakı şəhər Baş Polis İdarəsindən yayılan məlumata görə, Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin "AZS 122-2004" "Yerüstü nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizlik şüşəsi. Ümumi texniki şərtlər" dövlət standartına edilən müvafiq dəyişikliklərlə bağlı nəqliyyat vasitələrində küləyə qarşı olmayan digər şüşələrin (arxadakı yan şüşələrin) işıq buraxma qabiliyyəti 70 faizdən az olmaması müəyyənləşdirilib.

Həmçinin Azərbaycan Respublikasının iqlim şəraitini nəzərə alaraq, hər il mayın 1-dən noyabrın 15-dək həmin şüşələrdə sənaye üsulu ilə hazırlanan jalüzlərin istifadəsinə icazə verilib.

Noyabrın 15-dən mayın 1-dək arxadakı yan şüşələrində jalüz və ya görüntünü məhdudlaşdıran digər avadanlıqdan istifadə edilməsinə görə sürücülər İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin tələbinə əsasən, 150 manat məbləğində cərimə olunacaqlar.

Yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmini sahəsində çoxavazlı səs signalı, gürsəli səsboğucular, sayrışan işıqlar, pərdə, plyonka və qanunla qadağan olunmuş digər əlavə avadanlıqlar quraşdırılan nəqliyyat vasitələri, eləcə də ödənilməyən cərimələri olan nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri aşkarlansa, qanunla nəzərdə tutulan tələblər təmin olunacaq.

Paytaxt ərazisində xidmətin nümunəvi təşkili və aparılması, hüquq qaydasına riayət olunması nəzərdə saxlanılmaqla müvafiq tədbirlər davam etdirilir.

Eyni prosedür Türkiyədə də baş verir. 26 oktyabr 2017-ci ildə ölkədə maşınlarla "qara plyonka" qadağasının aradan qaldırılacağı açıqlansa da, ölkənin Təhlükəsizlik Müdirliyi Elm, Sənaye və Texnologiya Nazirli-

yindən terror və təhlükəsizlik məsələlərinə görə etiraz edildiyini bildirdi. Belə ki, Elm, Sənaye və Texnologiya Nazirliyinin bu yasağına görə Türkiyə Avtomobil Baxımı Dərnəkləri Federasiyası (TOBFED) rəhbəri Serkan Bakırtaş bu yasağın sözgedən sektorda ciddi maddi itkilərə səbəb olduğunu deyib. Təxminən 100 minə yaxın insanın işsiz qalması bu zərərli sərəfədir. Bundan başqa, 5 milyon nəfər istifadəçinin də zərərçəkən olması müzakirə mövzudur. Maşınlarının şüşəsinə "qara plyonka" taxdırmaq üçün 700 TL (350 manat) ödəyən insanlar hazırda 200 TL (100 manat) ödəyərək, onu sökdürməyə çalışırlar. 5 milyon nəqliyyat vasitəsinin "qara plyonka" söküləcəyi üçün hazırda bu işlə məşğul olan müəssisələrdə növbə gözləyən bir çox insan var.

İdخالçı və distributor firmaları 1 il ərzində 50-75 milyon dollar arasında mal idxal edirlər. Türkiyədə sözügedən sektor olduqca böyükdür. Amma hazırda satışa gələn mallar da əldə qaldığı üçün sektor 50-75 milyon dollar arasında zərərə uğrayıb.

Halbuki Türkiyədə 26 oktyabr 2016-cı ildə Elm, Sənaye və Texnologiya Nazirliyi "qara plyonka"ların sərbəst olduğunu açıqlamışdı. Bu elanın üzərinə insanlar da maşınlarını "görünməz" etməyə meyl göstərdilər. 26 oktyabr 2017-ci ildə, qərarın qüvvəyə minməsinə bir həftə qalmış nazirlik bundan vaz keçdi və qara "plyonka"nın azad olmadığını dedi...

Mütəxəssislər deyirlər ki, bu vasitənin maşınlarla və sürücülərə xeyli faydası var. Belə ki, onlar günəşdən yayılan ultrabənövşəyi şüaların təmasının qarşısını alır. Yay mövsümündə maşının içi daha az isinəcəyi üçün kondisionerdən də az istifadəyə, dolayısı ilə daha az

Maşınlarda pərdə-plyonka qadağası mövsümü başladı

Azərbaycanda bu yasaq ləğv edilə bilərmi?

benzinin sərfinə səbəb olur. Xüsusən də qadın sürücülər təhlükəsizlikləri üçün maşınlarına "qara plyonka" taxdırmağı tərcih edirlər. Təhlükəsizlik baxımından digər önəmli bir detal isə bu vasitələrin maşın qəzasında partlayan şüşənin dağılmasını əngəlləməsi, dolayısı ilə sürücünün yaralanmasının qarşısını almasıdır.

Türkiyədə 5 milyon maşının "qara plyonkası" söküləcəyi üçün 2250 ton plyonka tullantısı da ortaya çıxacaq. Bu isə kimyəvi maddə olduğu üçün onun torpaqda çürüməsi 1000 ilə qədər davam edir. Bu isə o de-

məkdir ki, həmin maddələr birbaşa ekologiyaya, dolayısı ilə insan orqanizminə zərər verir.

Bütün bu rəqəm və faktlar dolayısı ilə Azərbaycan üçün də keçərlidir. Tək bir fərqlə: bizdə bu vasitələrin birbaşa istehsalı yoxdur və bu industriya Türkiyədəki kimi geniş çevrəni əhatə etmir. Amma bununla belə, yaxın günlərdə yollarda maşınının qara "plyonka"sını sökmək üçün əziyyət çəkən sürücüləri, onları saxlayan yol polislerini tez-tez görəyimiz şübhəsizdir.

Dünya təcrübəsində avtomobillərin və digər nəqliyyat va-

sitələrinin yan şüşələrinin standartlara uyğun plyonkalaşdırılmasına icazə verilir və mövsümdən əvvəl olaraq dəyişdirilmir. Ancaq bəzi ölkələrdə vəziyyət fərqlidir. Məsələn, Azərbaycanda belə bir qayda tətbiq olunur. Plyonka icazə verilən dərəcədə, yəni görüntünün nə dərəcədə aydın olduğunu müəyyən edən şəkildə tətbiq olunur. Azərbaycanda icazə verilən ölçülər var ki, yay mövsümündə bundan istifadəyə icazə verilir. Həmçinin yay mövsümündə Günəş şüalarının qarşısını almaq üçün avtomobilə asan çıxarıla bilən pərdələrin

vurulmasına icazə verilir. Ancaq qış dönməndə pərdə, plyonka və jalüzlərin sökülməsi tələb olunur. Bu addımın atılmasına səbəb payız-qış mövsümündə havanın tez qaralması, eyni zamanda günün iş vaxtı olan saatlarında hərəkətdə olan maşınların sayının çoxluğu, yollarda intensivliyin artması, həmçinin payız-qış dövrlərində hava şəraitidir.

Amerikada payız və qış dövründə, 6 ay dönməndə maşınların qarabir işıqlarının müəmmədi yandırılması qaydası tətbiq olunur. Qarabir işıqlar payız-qış mövsümündə daimi yanmalıdır, əgər yanmırsa avtomobil idarə edən sürücü cəzalanır. Ancaq pərdə və jalüzlərlə bağlı hər hansı qadağa yoxdur. Rusiyada da pərdə və plyonka məsələsində qadağa yoxdur. Əksər postsosvet ölkələrində də bu qadağalar artıq götürülüb. Ancaq bütün ölkələrdə plyonkaların xüsusi standartlara uyğun olması tələbi var.

Bir sıra ekspertlər hesab edir ki, Azərbaycanda da bu yasaq tamamilə aradan qaldırılmalıdır. Əgər pərdəyə 1 may-15 noyabr aralığında icazə verilsə, digər aylarda bunun qadağan edilməsi heç bir məntiqə uyğun gəlmir. Həmçinin bunun insan hüquqları baxımından da doğru olmadığını vurğulayanlar var.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Dollar dünya boyunca bahalaşır

Ekspert manatın məzənnəsinə təsir edən amilləri açıqladı

Son bir ay ərzində Azərbaycanın qonşu, yaxın ticari tərəfdaş olduğu ölkələrin, demək olar ki, hamısında dolların məzənnəsində ciddi artımlar qeydə alınıb. Oktyabr ayında Qazaxıstan və Türkiyədə, noyabrda isə Gürcüstan və Rusiyada dolların məzənnəsində yüksəliş qeydə alınıb.

Azərbaycanda isə hələ ki dolların məzənnəsində artım deyil, əksinə, cüzi də olsa azalma gedir. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov bəyan edib ki, ilin sonunadək Azərbaycanda manat daha da möhkəmlənə bilər.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda bir qayda olaraq dekabr ayında - Yeni il ərzində dolların kursunda artım baş verir. Bu dəfə necə, artım ola bilərmi? Hazırda bütün dünyada dolların möhkəmlənməsi prosesinin getdiyi bir dövrdə Azərbaycanda bunun əksinin baş verməsinin səbəbləri nədir? Hökumət dolların

kursunu nə qədər sabit saxlaya biləcək?

Suallara cavab verən iqtisadçı-ekspert Samir Əliyevin sözlərinə görə, mövcud iqtisadi vəziyyət hökumətə imkan verir ki, manatın məzənnəsini istədiyi həddə saxlaya bilsin: "Burada söhbət qısamüddətli dövrdən - yəni ən azı

ilin sonunadək olan müddətdən gedir. Buna görə də ilin sonunadək məzənnənin 1,70 civarında dəyişəcəyini gözləyirəm. Düzdür, ilin son aylarında - noyabr-dekabrda dolların tələbatının artması müşahidə olunacaq. Yeni ilin sonu olduğu üçün dollarla olan öhdəliklərin bağlanması zərurəti

var - həm dövlət, həm də özəl sektorda. Buna görə də tələbat artır. Lakin mövcud imkanlar dolları təhlükəsiz həddə saxlamağa yetəcək. Eyni zamanda düşünürəm ki, manatın ciddi möhkəmlənməsi prosesi getsin. Ən yaxşı halda məzənnə 1,68-dək möhkəmlənə bilər."

S.Əliyev deyir ki, gələn il hökumət dolların məzənnəsinə daha həssas yanaşacaq: "Əvvəla, gələn il seçki ilidir. Təcrübə göstərir ki, hökumət seçki ilində cəmiyyətdə ciddi reaksiyalar doğuran sosial-iqtisadi dəyişikliklərə imkan vermir. İkinci məsələ Dövlət Neft Fondundan gələn il Mərkəzi Banka makroiqtisadi sabitliyin saxlanması üçün əlavə vəsaitlərin ayrılıb-ayrılmamasıdır. Bu il 7,5 milyard manat təşkil edən həmin ayrılmaların hesabına manatın məzənnəsi də daxil olmaqla, ölkədə makroiqtisadi sabitlik saxlandı. Gələn ilki vəziyyət yenə də bu amilin təsiri ilə dəyişə bilər."

Ekspertlərin sözlərinə görə, tədiyə balansının vəziyyəti də gələn il məzənnə siyasətinə təsir edən əsas amillərdən biri olacaq: "Bu ilin birinci yansında neftin dünya bazar qiymətinin artması, ölkəyə daha çox turistin gəlməsi, idxalın məhdudlaşdırılması sayəsində tədiyə balansında 2 ildən sonra müsbət saldoya nail olunub. Bu, manatın məzənnəsini sabit saxlamağa imkan verən üçüncü amildir. Dördüncü amil, bildiyiniz kimi, prezidentin sərəncamı ilə müəyyən istisnalara 2018-ci ilin yanvarınadək dövlət qurumları-

na xaricdən mal idxal etmək qadağan olunub. Bu məhdudlaşma qalacaqsa, manata təzyiqlə azalacaq. Gələn il Azərbaycanda məzənnəyə təsir göstərəcək beşinci amil kimi gözlənilməz situasiyalar, tutalım ki, iqtisadi sabotaj halları və sair də nəzərə alınmalıdır. 2015-ci ildə biz belə halların məzənnəyə ciddi təsirini görmüşük."

2018-ci ildə dollar/manat məzənnəsinə təsir edə biləcək xarici amillərdən birincisi kimi ekspert neftin dünya bazar qiymətində baş verə biləcək dəyişiklikləri qeyd edir: "Dünya bazarında neftin qiyməti 40 dollardan aşağı düşsə, manatın məzənnəsini saxlamaq mümkün deyil. Hansı ki, neftin qiymətinin bu həddə qədər düşəcəyi gözlənilən deyil. Dünyada dolların məzənnəsinin artması tendensiyasının Azərbaycan manatına təsirinə gəlinə, güman edə bilərik ki, əvvəl qeyd etdiyim 4-5 amilin müsbət məcrada getməsi hökumətə imkan verəcək ki, bu amilin təsirini neytrallaşdırıla bilsin. Bütün bunları nəzərə alaraq, hökumətin 2018-ci ildə dolların məzənnəsini 1,70 manat civarında saxlamağa nail olacağını düşünürəm."

□ **DÜNYA**

Raqqadadakı terrorçuları kim qaçırır?

BBC-nin araşdırması sübut edir ki, terrorçuların Suriya və İraqdan qaçmasında dövlətlərin rolu var

Böyük Britaniyanın BBC telekanalı Suriyanın Raqqa şəhərindən İŞİD silahlarının çıxarılması ilə bağlı gizli anlaşmanı ifşa edib. BBC-nin hazırladığı "Raqqanın çirkli sirləri" adlı araşdırmada ötən ay Raqqa azad edilən zaman ümumi sayı 4 min nəfər olan İŞİD terrorçusu və onların ailə üzvlərinin şəhərdən çıxarılmasını əks etdirir.

Araşdırmada qeyd olunur ki, yük maşını sürücüləri BBC-ə danışıqlar ki, onlar Suriya ərazisində humanitar yardım daşıyıblar. Ancaq oktyabrın 12-də Suriya Demokratik Qüvvələri (kürdlər - K.R.) sürücülərlə danışıb Raqqada qalan mülki əhalini şəhərdən çıxarmalarını istəyib.

Danışığa əsasən iş 6 saat davam etməli imiş. Ancaq onlar bir neçə gün maşınla əsasən xarici ölkə vətəndaşı olan adamları daşımaları olublar. Sürücülər bildirib ki, Raqqadan 47 yük maşını, 13 avtobus, o cümlədən İŞİD-çilərin öz avtomobilləri ilə ümumilikdə 100-dən artıq maşınla terrorçular və ailələri daşınıb. Yük maşınları İŞİD-çiləri 3 gün aparıblar.

BBC araşdırmasını əldə etdiyi və daşınma zamanı gizli çəkilmiş video kadrlarla təqdim edib.

Sürücülər deyiblər ki, Raqqadan xilas olan İŞİD döyüşçüləri arasında çoxlu xaricilər də olub: "Fransa, Türkiyə, Azərbaycan, Pakistan, Yəməni, Səudiyyə, Çin, Tunis, Misir..."

Xatırladaq ki, İŞİD-in Suriyadakı "paytaxtı" hesab olunan Raqqa şəhəri 2014-cü ildən qruplaşmanın nəzarətində olub. Bu ildən isə ABŞ-ın dəstəklədiyi SDQ (əsasən kürdlərdən ibarət silahlı birliklər - K.R.) Raqqaya hücum edib. Döyüş əməliyyatları bir neçə ay davam edib və şəhər ABŞ koalisiyası tərəfindən havadan aramsız bombalanıb və nəticədə Raqqada sağlamlıq tikili qalmayıb. Ötən ayın əvvəli isə Raqqa tamamilə İŞİD-dən geri alınıb. Bu zaman ilk dəfə mediada şəhərdən yük maşınları ilə İŞİD-çilərin və ailə üzvlərinin daşınması kadrları yayılıb. İndi isə BBC telekompaniyası araş-

dırma apararaq faktlarla İŞİD və SDQ-nin Raqqa anlaşma əldə etdiyini sübuta yetirir.

O da məlumdur ki, Raqqadan çıxarılan İŞİD üzvləri Suriyanın şərqinə hazırda qızğın döyüşlərin davam etdiyi bölgələrə göndərilir. Orada isə Suriya ordusu və Rusiya qüvvələri İŞİD-lə savaşırlar. Faktiki olaraq bu, ruslara və Suriya ordusuna qarşı zərbə olub. Üstəlik SDQ-nin əsas himayəçisi və hərbi əməliyyatlara faktiki nəzarət edən Amerika komandanlığının ruslara zərbəsi kimi qiymətləndirilir.

Ancaq Raqqadan və eləcə də digər anlaşmalı bölgələrdən İŞİD silahlarının bütün silah-sursat və partlayıcıları ilə birlikdə çıxarılma yalnız Suriya deyil, həm də digər dünya ölkələri üçün ciddi təhiddir. Çünki aydın məsələdir ki, mühasirədən çıxarılan İŞİD-çilərin böyük bir qismi yeni döyüş bölgələrinə deyil, geri - evlərinə qayıdırlar. Türkiyədə son həftələrdə aparılan silsilə axtarış-əməliyyat tədbirləri nəticəsində İraq və Suriyadan qayıtmış yüzlərlə İŞİD üzvü yaxalanaraq ələ keçirilib.

Ancaq indi daha böyük təhlükə yaxalanmayan və adları dövlətlərin kəşfiyyat orqanlarının siyahılarında yer almayan, ya da bilərəkdən gizlədilən terrorçulardır. Onların gizli sənədlərlə və gizli yollarla Avropaya qədər gedib çıxması faktları

var. Xüsusən də qaçqınlar arasına qarışan bu şəxslər rahatlıqla istənilən ölkəyə keçə bilərlər. analoji təhlükə Azərbaycan da gözləyir. Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəisi Mədət Quliyev sentyabrın 24-də bildirib ki, 900-dək azərbaycanlı İŞİD terror təşkilatına qoşulub və onlardan 85 nəfəri hazırda həbsdədir, 195 nəfər isə vətəndaşlıqdan çıxarılıb.

Ancaq son aylarda aparılan əməliyyatlar da göstərir ki, hələ də gizli yolla ölkəyə qayı-

dan terrorçular var və onlar hələ də ciddi təhdid təşkil edir. Suriyada və İraqda hazırda İŞİD demək olar ki, əlində olan ərazilərin 95 faizini itirib. Ancaq İŞİD sıxışdırıldıqca bu şəkildə gizli anlaşmalarla xilas edilməsi, iki rəqib qüvvə (Rusiya və ABŞ - K.R.) arasında bir-birinə qarşı zərbə vasitəsinə çevrilməsi və bu zaman terrorçuların qaçmasına şərait yaradılması dünya üçün təhlükə mənbəyinə çevrilir.

□ KƏNAN

Gənclər arasında şit zarafat qanla bitdi

Ov bıçağı ilə tanışını bıçaqlayan şəxs:

"Qaçandan sonra nə olduğunu bilmədim"

Zarafatlaşdığı tanışını ov bıçağı ilə vuran şəxsin məhkəməsi keçirilib. Təqsirləndirilən şəxs əməlinə peşman olmadığını söyləyib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qəsdən adam bıçaqlamaqda təqsirləndirilən Cabir İbrahimovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb.

Hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında dövlət ittihamçısı elan edib. İttihamda yazılır ki, hadisə 14 fevral 2015-ci ildə baş verib. Lökbatan qəsəbə sakini olan Cabir İbrahimov qəsəbə sakini Fariz Abbaszadə ilə mübahisə edib. Daha sonra isə onu "Rus qəbiristanlığı" deyilən ərazidə üzərində gəzdirdiyi ov bıçağı ilə qəsdən bıçaqlayıb.

Elan edilən ittiham üzrə özünü təqsirli bilmədiyini deyən Cabir İbrahimov sərbəst ifadə verib. O, bıçağı "Sədərk" ticarət mərkəzindən aldığı söyləyib.

Təqsirləndirilən şəxs deyib ki, Farizə bir bıçaq zərbəsi vurub. Fariz yaralı vəziyyətdə oradan qaçıb: "Qaçandan sonra nə olduğunu bilmədim. Ailəm onunla maraqlandı".

Cabir İbrahimov hadisəyə səbəb kimi kafedə çay içərkən Farizin onunla şit zarafat etməsini göstərib. O, əməlinə peşman olmadığını söyləyib.

Məhkəmədə zərərçəkmiş şəxs Fariz Abbaszadə də ifadə verib. Zərərçəkmiş deyib ki, Cabir İbrahimovla kafedə zarafat edib, sonra aralarında mübahisə yaranıb. O, etiraf edib ki, aralarında mübahisə edərkən Cabiri yumruqla vurub, sonra da söyüb. Bundan sonra isə Cabir onu bıçaqla vurub.

Fariz Abbaszadə heç bir şikayət və tələbinin olmadığını deyib. Zərərçəkmiş və təqsirləndirilən şəxslərin hər ikisi zarafatın nə ilə bağlı olduğunu demək istəməyib.

Şahid qismində təqsirləndirilən şəxsin anası Səadət Verdiyeva ifadə verib. O, hadisəyə şahidlik etmədiyini bildirib. Hadisəni törədən zaman oğlunun azyaşlı olduğunu deyən S.Verdiyeva istintaqda dindirilərək oğlunun yanında olduğunu deyib.

Məhkəmədə məlum olub ki, Səadət Verdiyevanın böyük oğlu da qəsdən adam bıçaqlamağa görə məhkumluq həyatı yaşayıb və əfv sərəncamı ilə azadlığa çıxıb. S.Verdiyeva oğlunun əsəb xəstəliyindən əziyyət çəkdiyini və müalicə aldığı da qeyd edib.

Prosesin davamında məhkəmə istintaqının başa çatdığı elan edilib. Dövlət ittihamçısı çıxış üçün vaxt istəyib. Məhkəmə prosesi noyabrın 22-nə təyin edilib.

Qeyd edək ki, Cabir İbrahimov Cinayət Məcəlləsinin 126.1-ci (qəsdən sağlamlığa ağır zərərvermə) maddəsi ilə ittiham edilir. Onun barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilməyib.

□ İ.MURADOV

Bakının mərkəzində sürücü məktəbli qızı maşınla əzib qaçdı

Rəşid Behbudov adına Dövlət Mahnı Teatrının yaxınlığında məktəblinin xəsarət alması ilə nəticələnən avtomobil qəzası baş verib. Musavat.com azxeber.com-a istinadla xəbər verir ki, hadisə günorta saatlarında yaşanıb. Yüksək sürətlə hərəkətdə olan avtomobil yolu keçmək istəyən məktəbli qızı vurub. Hadisə nəticəsində azyaşlı qız xəsarətlər alıb.

Hadisə yerinə təcili tibbi yardım maşını cəlb ediləndə, yaralıya vətəndaşlar tərəfindən ilkin tibbi yardım göstərilib. Daha sonra o, xəstəxanaya qaldırılıb.

Məlumatla görə, yolu keçmək istəyən dərindən çıxan məktəbli qız yüksək sürətlə hərəkət edən avtomobilin altına qalıb. Sürücü hadisə yerindən qaçıb.

Ceyranbatanda məktəbdə faciəvi dava - araya girən xadimə aldığı xəsarətdən öldü

Abşeron rayonu, Ceyranbatan qəsəbəsində yerləşən 1 saylı orta məktəbdə şagirdlər arasında dava düşüb.

"Report"un xəbərinə görə, şagirdləri ayırmaq istəyən məktəbin xadiməsi, 45 yaşlı Sevdə Nəzəriyevaya davada iştirak edənlərdən birinin təpiyi (ayaq zərbəsi) dəyib. O, Sumqayıt Şəhər Xəstəxanasına yerləşdirilib. Ciyər və dalaq nahiyəsindən xəsarətlər alan xadimə əməliyyat masasında ölüb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Maşınla vurulan piyadaya xəstəxanaya apararı "təcili yardım" da qəzaya düşdü

Bakıda təcili tibbi yardım maşınının iştirakı ilə yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Trend bildirir ki, hadisə Rəşid Behbudov küçəsi, 8 saylı orta məktəbin yaxınlığında qeyd alınıb.

Məlumatla görə, "Chevrolet" markalı avtomobil tərəfindən vurulan piyadaya xəstəxanaya apararı təcili tibbi yardım maşını hərəkətdə olan başqa avtomobilə toqquşub.

İlkin ehtimala görə, ikinci qəza təcili tibbi yardım maşını yaralı şəxsi təcili xəstəxanaya çatdırmaq məqsədilə qırıq işıqda hərəkət edərkən baş verib.

Elan

Əliyev Akif İsmayıl oğluna Azərbaycan Respublikası Bakı şəhər İcra Hakimiyyətinin Texniki Inventarlaşdırma və Mülkiyyət Hüquqlarının Qeydiyyatı İdarəsinin tərəfindən 24 yanvar 2006-cı il tarixində verilmiş Mərdəkan qəsəbəsində 1708 saylı bağ sahəsində yerləşən yaşayış sahəsi haqqında Qeydiyyat Vəsiqəsi (Seriya BM № 003692) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Akif İsmayıl oğluna Azərbaycan Respublikası Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının Abadlaşdırma və Park-Bağ Təsərrüfatının İnkişafı Departamentinin Bağlı Təsərrüfatının İnkişafı və İstismarı Birliyi ilə 12 yanvar 2005-ci il tarixində bağlanmış Mərdəkan ərazisindəki 1708 nğmrlü bağın istifadəyə verilmə haqqında 12029 saylı müqavilə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Akif İsmayıl oğluna Azərbaycan Respublikasının Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən 27 yanvar 2009-cu il tarixində verilmiş Bakı şəhəri, Əzizbəyov rayonu, Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən 1709 saylı bağ sahəsinin bir hissəsi haqqında Hüquqların Dövlət Qeydiyyatı Haqqında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestrindən Çıxarış (Seriya MH № 0153925) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Akif İsmayıl oğluna Azərbaycan Respublikasının Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən 27 yanvar 2009-cu il tarixində verilmiş Bakı şəhəri, Əzizbəyov rayonu, Mərdəkan qəsəbəsində yerləşən 1708A saylı bağ sahəsinin bir hissəsi haqqında Hüquqların Dövlət Qeydiyyatı Haqqında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestrindən Çıxarış (Seriya MH № 0153924) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Akif İsmayıl oğluna Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən 08 dekabr 2006-cı il tarixində verilmiş Bakı şəhəri, Əzizbəyov rayonu, Mərdəkan qəsəbəsində, dəniz yolu ünvanda mülkiyyətdə olan torpaq sahəsində yerləşən qeyri-yasayış binası haqqında Hüquqların Dövlət Qeydiyyatı Haqqında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestrindən Çıxarış (Seriya MH № 0019243) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə onda Dr Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
 - * Cinsi marağın azalması
 - * Vaxtından tez toxum ifrazatı
 - * Toy gecəsinin uğursuzluqları
 - * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
 - * Prostat vəzinin düyünlü adenoması
 - * Sonsuzluq
 - * Sidik aktların pozulmaları
 - * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.
- Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə**
- * Enurez saçların Tökülməsi,
 - * Sızanaqlar,
 - * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması
- 8-10 yaşından sonra.
- Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.**
- Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Ermənistanda tələbələrə möhlət hüququnu nəzərdə tutan qanunun ləğvi barədə ölkə parlamentinin 15 noyabr tarixli qərarı etirazları daha da artırıb. İrəvan Dövlət Universitetinin tələbələrindən etirazına Konservatoriya tələbələri də qoşulub və parlamentə gedən yolları kəsiblər. Eyni zamanda 14 noyabrda aqlı aksiyasına başlayan tələbələr sudan da imtina etməyə qərar veriblər.

Ötən gün aksiyacılarla polis arasında qarşıdurma baş verib. Ancaq işğalçı ölkədə yalnız tələbələr etiraz etmir. İrəvanda tacirlərin bir qrupu ötən həftədən başlayan etirazları parlamentin qarşısında davam etdirəcəkləri barədə xəbərdarlıq ediblər. Hələlik ölkə rəhbərliyi bu etirazlara münasibət bildirmək istəmir. Ancaq müşahidəçilər vəziyyətin hər an nəzarətdən çıxa biləcəyini güman edir. Hesab olunur ki, S.Serkisyan Qarabağ məsələsində əslində Azərbaycanı uduzduğu üçün ölkə daxilində gərginliyin artması ilə vəziyyətdən çıxmağa, diqqəti aprel savaşıdan sonrakı acınacaqlı durumdan yayındırmağa çalışır.

Maraqlısı budur ki, erməni ekspertlər də Ermənistan hakimiyyətini "yıxıb-sürüməkdə" davam edirlər. "Ermənistan böyük ticarət mərkəzinə çevrilib". Bunu 1in.am saytına açıqlamasında Rusiyada yaşayan erməni ekspert Arbak Xaçaturyan deyib. "Taşır" Şirkətlər Qrupunun energetika sferasına investisiya yatırması normaldır, ona görə ki, bu sahə problemsiz və gəlirlidir. İnsanların yansı Ermənistandan qaçır, emiqrasiya yüksək həddə çatıb, işsizlik dəhşətli vəziyyət yaradıb. Bu vəziyyətdə ener-

"Serkisyan hakimiyyətini uzatmağa çalışır"

Politoloq: "Separatçıların "müstəqillik" ideyası baş tutmadıqca vəziyyət daha da gərginləşəcək"

getika sahəsinə yatırılan 1 milyardlıq investisiya insanları çox da maraqlandırmayacaq. Hökumət vacib problemləri kənarı qoyub, Ermənistanda ticarət mərkəzləri açır. Bütün Ermənistan ticarət mərkəzinə çevrilib. Əhalinin böyük hissəsi Rusiyada iş axtarır. Bu investisiya daxili oyundur və hakimiyyətin əldə saxlanılmasına yönəlib. Ermənistanda iqtisadiyyat yoxdur. Hansısa sənayeye yatırım edib, iqtisadiyyatı inkişaf etdirmək, həyat səviyyəsini yaxşılaşdırmaq əvəzinə energetika sferası və ticarət mərkəzlərinə pul qoyulur. Bu investisiya kiminsə piarına xidmət edəcək", - deyərək bildiriş (Axar.az).

Ekspert müsahibəsi zamanı Ermənistanda hakimiyyəti əldə saxlayan Qarabağ

klanını sərt tənqid edib, onları kəndçi adlandırır: "Bir zamanlar mənim Ermənistanda vacib obyektlər almaq üçün imkanım var idi, amma bir mağaza belə almadım. Daha sonra insanlar gəldi və hər şeyi oğurladılar. Bu qədər kəndçinin haradan peyda olduğunu, onların ölkəni nəyə çevirdiklərini bilmirsən. İndi onlar bir-biriylə savaşırlar. Hazırda geosiyasi faktorlar çox dəyişir. Bu, Qarabağ məsələsinə də aiddir. Bu, həm də ölkənin daxili siyasətinə təsir edir. Bir qəpiyi belə olmayan, Qarabağdan gələn prezident Rusiyanın səhmlərini alır, biznesinə milyonlar yatırır, amma prezident olduğu ölkədə xalqı acından ölür. Onlar bu gün soyqırım və Dağlıq Qarabağ məsələsindən xalqı kölə vəziyyətində saxlamaq üçün istifadə edirlər".

Onun sözlərinə görə, Ermənistanda gələn il kimin baş nazir olacağı qərarını İrəvan təkbaşına verməyəcək: "Gələcək üçün planlar hökumətdən asılı deyil. Əgər Türkiyə və Rusiya münasibətlərini

gücləndirsə, siz Qarabağ problemi ilə bağlı nə olacağını deyə bilməyəcəksiniz. Ermənistanın burnunun ucunda Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu açılıb. Ermənistanın hansı vəziyyətdə olacağını müzakirə edənlər varmı? Serkisyan və ətrafı ticarət mərkəzinin rəhbərliyini xatırladı. Onların sabah nə qərar verəcəyi naməlumdur".

İşğalçı ölkədə xüsusilə də gənclərin orduya getməkdən imtinası Azərbaycan üçün unikal vəziyyət yarada bilər.

Politoloq Arzu Nağıyev tələbələr etirazları ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Ermənistanda vəziyyətin belə bir səviyyəyə çatması bir neçə amillərlə bağlıdır: "Birincisi, demografik tənzimlənmə tam şəkildə pozulub, təqaüdcülərin sayı pik həddə çatıb, cavanlar isə ölkəni tərk edirlər. Çağırışçıların sayı kəskin sürətdə azalıb. Buna görə də tələbələr ordu sıralarına çağırılması gündəmə gəlib. Erməni anaları isə öz övladlarını orduya vermək istəmir, daha doğrusu, məqsədi və məramı bilinmə-

yən Dağlıq Qarabağ savaşında həlak olmaları istəmir. Hətta Serkisyan 2040-cı ilədək əhalinin sayının dörd milyona çatdırılması istəyi ilə bəyanat verib. Bu da bir qorxulu tendensiya ki, bəzi terror təşkilatları hesabına əhalinin sayını artırmaq istəyirlər".

Politoloq Ermənistanda gərginliyin artmasını təbii sayır: "Serkisyan nəyin bahasına olursa-olsun, ictimai rəyi dəyişməyə və öz hakimiyyətinin ömrünü uzatmağa çalışır. Separatçıların "müstəqillik" ideyası isə baş tutmadıqca vəziyyət daha da gərginləşəcək". **A.Nağıyev bildirdi ki, iqtisadi və siyasi vəziyyətin belə bir hala düşməsində Serkisyan, onun komandası məsuliyyət daşıyır:** "Onlar da çalışırlar ki, bu durumu Qərblə əlaqləndirsinlər. Belə bir vəziyyətdə təbii ki, orduda da vəziyyət acınacaqlı haldadır və ümid yalnız Rusiyaya qalır. Məhz buna görə də hər an aprel hadisələrinin təkrarlanacağından çəkinən Ermənistan Rusiya ilə məsləhətləşmələr aparır. Bu isə Ermənistan üçün həm də təhlükəli məqamlardan biridir".

2018-ci ilin aprelinde prezidentlikdən baş nazirliyə keçid etməyə hazırlaşan S.Serkisyanın ölkəni gərginlik içində qoyub Rusiyaya üz tutması da maraqlıdır. Şübhə yoxdur ki, Moskvaya səfər edən erməni prezident Rusiya hakimiyyətindən dəstək almağa çalışacaq.

□ Cavid TURAN

Afrikanın "40 illik diktatoru" devrildi - səbəb

Zimbabve ordusu 93 yaşlı prezidenti, ailəsini və yaxın ətrafını həbs edib, paytaxtı nəzarətə götürdü...

Afrikanın cənubunda Zimbabvedə hərbi çevriliş baş verib. Ötən gün sübhə yaxın hərbiçilər ölkənin mərkəzi televiziyanı ələ keçirib. Zirehli texnikalar isə paytaxt Harare şəhəri ətrafına yerləşdirilib. Zimbabve ordusu baş qərargah rəisi Konstantino Çivenqo 90 nəfər yüksək rütbəli zabitlə birlikdə açıqlama verib.

Baş qərargah rəisi deyib ki, Zimbabvenin müstəqillik mübarizəsində iştirak edən şəxslərin zorla vəzifədən uzaqlaşdırılmasına imkan verməyəcəklər. Qeyd edək ki, bu hadisədən bir gün əvvəl Zimbabve prezidenti Robert Muqabe onun xələfi olması gözlənilən Emerson Mnanaqaqvanı vəzifədən azad edib. Elə həmin vaxt prezidentin bu vəzifəyə xanımını təyin edəcəyi haqda məlumatlar yayılıb. Bir gün keçməmiş ordu hərəkətə gəlib. Baş qərargah rəisi deyib ki, Mnanaqaqva vəzifəsinə geri qaytarılmasa, ordu prosesə müdaxilə edəcək.

Ancaq artıq dövlət televiziyanı və bəzi qurumları nəzarətə götürən, eləcə də bir çox dövlət rəhbərlərinin, o cümlədən prezident və ailəsinin həbs edən ordu hələlik çevriliş xəbərlərini təkzib edir. Silahlı qüvvələr həbslərin "prezidentin ətrafındakı cinayətkarlara qarşı" aparıldığını bəyan edib.

Səhər saatlarında general Sibusiso Moyo ZBC telekanalında ordu adından oxuduğu yazılı açıqlamada ordunun hakimiyyəti ələ keçirmədiyini, prezidentin əmin-amanlıqda olduğunu bildirdi. **Sitat:** "Xalqımızı əlahəzrət prezidentimi-

zini və ailəsinin təhlükəsizliyinin təminatı altında olduğuna əmin etmək istəyirəm. Bizlər yalnız prezidentimizin ətrafında olan və ölkəmizə həm sosial, həm də iqtisadi zərbə vuran cinayətkarları hədəfə almışıq. Vəzifəmizi yerinə yetirdikdən sonra vəziyyətin normal axarına dönəcəyini gözləyirik".

Maraqlıdır ki, iqtidar partiyası da hadisəni "qansız çevriliş" adlandırır və prezidentə hər hansı təhlükənin olmadığını bildirdi. "Röyters" agentliyi həbs olunanlar arasında maliyyə naziri İqnatius Çombonun olduğunu bildirir. Artıq Harare şəhərində əsgərlərin və zirehli texnikanın mühüm dövlət obyektləri ətrafında yerləşdirildiyi bildirilir.

Zimbabve ətrafında müəkkəb proseslər hələ keçən həftə başlayıb. Uzun müddət aralarında soyuqluq olan prezident Muqabe vitse-prezi-

dent Mnanaqaqvanı noyabrın 6-da vəzifədən uzaqlaşdırıb. Ancaq onun bu vəzifəyə öz xanımını - Qreysi Muqabenini təyin etməsi siyasi dairələrdə narazılıq yaradıb. Ordu və xüsusi xidmətlərlə yaxın olan Mnanaqaqvanı isə bu dəfə ordu zabitləri müdafiə edib.

Robert Muqabe Afrikanın dünyanın ən yaşlı diktatoru hesab olunur. Zimbabveni 1980-ci ildən "dəmir yumruqla" idarə edən Muqabenin hazırda 93 yaş var. Muqabe özü etiraf edib ki, o, 100 yaşına qədər yaşamaq və bu müddətdə ölkəyə rəhbərlik etmək istəyir. Ancaq son aylarda gələn il keçirilən seçkilərdə Muqabenin xanımının prezidentliyə namizəd olacağı haqda məlumatlar yayılıb. İndi isə faktiki olaraq ordu prezident və yaxın ətrafını həbsə atıb.

Belə görünür ki, növbəti seçkilərdə Muqabe soyadı iştirak edə bilməyəcək. Bununla da Afrikada daha bir diktaturaya son qoyulur. Ancaq Zimbabvenin bundan sonra demokratiyaya keçəcəyi, yoxsa diktaturada davam edəcəyini zaman göstərəcək.

□ KƏNAN

MÜSAVAT

Son səhifə

N 238 (6852) 16 noyabr 2017

Dünyanın ən hirsli qadınları Hindistanda yaşayır

«Nielsen» təşkilatı qeyri-adi araşdırma aparıb. Təşkilat daha çox hansı ölkədə qadınların əsəb və stress keçirdiyini araşdırıb. Məlum olub ki, Hindistanda qadınların düz 87%-i həyatının böyük hissəsini stresslə keçirir. Alimlər bildirir ki, bütün inkişaf etməkdə olan ölkələr kimi, Hindistanda da qadınlar gərgin iş qrafikində işləməklə yanaşı, karyerasının qurulmasında ailə ənənələrinə də əməl etməlidir. Bu, onlarda böyük gərginliyə səbəb olur.

Tədqiqat zamanı dünyanın 21 ölkəsində 6500 qadının rəyi öyrənilib. Məlum olub ki, ən çox əsəbi qadın olduğu ikinci ölkə Meksika (74%), üçüncüsü isə Rusiyadır (69%).

Sonrakı yerlərdə isə Braziliya (67%), İspaniya (66%), Fransa (65%), CAR (64%) və İtaliya (64%) qərar tutub.

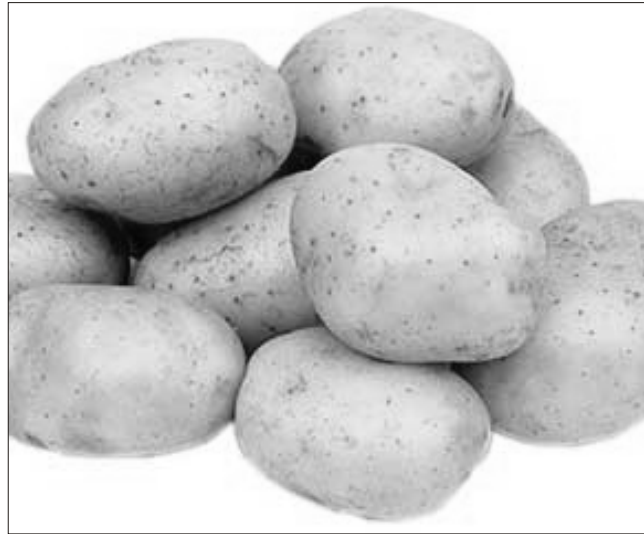
Tədqiqat göstərib ki, inkişaf etmiş ölkələrdə qadınlar pullarını əsasən yeməyə, təhsilə, paltar və kosmetikaya xərcləyirsə, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə onlar müxtəlif səfərlərə, vergilərin ödənməsinə, «arxaya pul atmağa» daha çox vəsait ayırır.

Bu adam kartofdan sarıxoş olur

ABŞ-ın Ohayo ştatında yaşayan Nik Hes öz qəribə xəstəliyini ilə hər kəsi şoka salıb. Orqanizminin karbohidratı qısa müddətdə alkoqola çevirməsi onu sadəcə qonşularının yox, doğmalarının da gözündən salıb. Bu insan kartof yeyən kimi sarıxoş olur.

Nikin dünyada az-az rast gəlinən bu xəstəliyindən xəbər tutmaq xeyli vaxt aparıb. Ailəsi içində kartof olan yemək yedikdən sonra Nikin kefləndiyini görəndə, onun gizli-gizli spirtli içki içdiyini, hətta spirtli içki aludəçisi olduğunu düşünməyə başlayıb. Hətta həyat yoldaşı onun başqaları ilə əyləncə məclislərinə getməsindən şübhələnib.

Üzləşdiyi qəribə duruma bağlı bir neçə xəstəxanaya müraciət edən Nikin əsl problemi

sadəcə həkimləri yox, eşidən-bilən hər kəsi heyretləndirib. Onun mədəsinin kartofu qı

sa zamanda spirtli içkiyə çevirdiyi, Nikin bu səbəbdən sarıxoş olduğu üzə çıxıb.

Ərinin ikinci arvad almasına etiraz etdi, yandırıldı

Pakistanlı ərinin ikinci evliliyinə qarşı çıxdığı üçün yandırıldığı iddia edilən qadın həyatını itirib. «Tribune Express» qəzetində yer alan xəbərə görə, Hayber Peştunhuva şəhərinin Tank bölgəsində 20 gün öncə bir qadın ərinin ikinci arvad almasına etiraz etdiyi üçün üstünə benzin tökülərək yandırılıb. Ağır yaralı olaraq xəstəxanaya aparılan qadın 20 gün sonra ölüb. Polisə açıqlama verən qurbanın atası Muhammed Han deyib ki, qızı ilə ərinin münasibətləri sonuncunun ikinci nikahla bağlı dartsışmasına görə pisləşib.

Qızının ölümündən sonra polisə müraciət edən ata hadisənin ən incə detalına qədər araşdırılmasını, günahkar və ya günahkarların lazımı cəzanı almasını istəyib. Kimliyi açıqlanmayan qadının əriylə 17 yaşındaykən zorla evləndirildiyi bildirilib. Həyat yoldaşını yandırdığı iddia edilən və saxlanılan adam isə ittihamları rədd edərək, arvadının öz-özünü yandırdığını deyib.

Əri ilə dalaşdı, onu qılıncla zədələdi

Polis Amerikanın Florida ştatında yaşayan qadını həbs edib. Buna səbəb isə onun əri ilə dalaşdığı zaman ona qılıncla hücum etməsidir. İstintaq müəyyən edib ki, cütlük narkotiklər və ailə problemləri ucbatından dalaşıblar. Mübahisə daha sonra əlbəyaxa davaya çevrilib. Bu zaman isə qadın açarla ərinə hücum edib. Kişi isə evdə saxladığı qılıncla ətrafındakı əşyalara ziyan verməyə başlayıb. Kişi sakitləşəndən sonra qılını onun həyat yoldaşı götürüb və onunla ərinin qarnına, çiyinə və yancaqlarına zərbə endirib. Zərərçəkmiş xəstəxanaya aparılıb və ona insan sağlamlığına vurduğu kəskin ziyanı görə iş istəyiblər. Qeyd olunur ki, evdə əşyayı-dəlil olan qılıncla yanaşı, başqa bir qılıncla da tapılıb.

Bu ilin martında isə Yoşkar Olida yaşayan bir təqaüdcünü də ərinə 82 dəfə samuray qılını ilə zərbə endirdiyi üçün həbs etmişdilər.

QOÇ - Müntəzəm surətdə təmasda olduğunuz adamların obyektiv rəyləri ilə hesablaşmağa çalışın. Məsləhət almaq ayıb iş deyil. Axşam saatları qazanmaq üçün çox səmərəlidir.

BUĞA - Əsas diqqətinizi fəaliyyət istiqamətinə yönəldin. Qarşılıqlı münasibətlərdə, alış-veriş məsələlərində isə hansısa müvəffəqiyyət gözlənilir. Bu gün doğmalarınıza da baş çəkin.

ƏKİZLƏR - Əvvəlki günlərdən fərqli olaraq bu ərəfədə rahatlıq əldə edəcəksiniz. Hər hansı konflikt gözlənilir. Sağlamlıqla bağlı narahatçılığınız da kifayət qədər səngiyəcək.

XƏRÇƏNG - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Güman ki, sizi böhranlı vəziyyətdən çıxara bilən insanlarla qarşılaşacaqsınız. Amma belə məqamlarda təmkinli olun ki, sonda gülə biləsiniz.

ŞİR - İstəklərinizi reallaşdırmaq istiqamətində tənbəllik edirsiniz. Çünki sizə lazım olan bütün gedişləri bildiyiniz halda fəaliyyət göstərmirsiniz. Heç olmasa, saat 12-dən aktiv olun.

QIZ - Yersiz risk etməyə lüzum yoxdur. Müdriklik göstərin. Əgər haqlısınızsa, bunu gec-tez hamı biləcək. Saat 15-dən sonra şəxsi zəmində gözlənilən hər hansı münaqişədən əl çəkin.

TƏRƏZİ - İşgüzar və riskli sövdələşmələrdə iştirakınızı təxirə salmağa çalışın. Çünki ixtiyarınızda olan bu təqvim deyilən məsələlər üçün o qədər də önəmli deyil. Açıq havada çox gəzinməyin.

ƏQRƏB - Ziyarətçılara baş çəkmək rahatlığınızı artıracaq. Əks halda qeyri-ciddi adamların xoşagəlməz rəftarı ilə üzləşə bilərsiniz. Nahardan sonra işləriniz qaydasında getməlidir.

OXATAN - Günün ilk yarısında ümumi mənzərə gərgin olsa da, bunun qarşısını ala bilərsiniz. Bir az səbrli olun. Sonrakı müddətdə isə fəaliyyət zəminində böyük dönüşlər gözlənilir.

OĞLAQ - Çoxdan bəri donub qalmış planlarınızı dirçəltmək üçün bəzi şəxslərə müraciət etməyiniz böyük səmərə verə bilər. Qazanmaq şansınız olsa da, səhhətinizi də qoruyun.

SUTÖKƏN - Qarşıdakı günlər üçün nəzərdə tutduğunuz yeni ideyaları reallaşdırın ki, uğurlarınız daha da artsın. Səhhətinizə də diqqət yetirin. Axşam təmiz havada gəzinməyə çalışın.

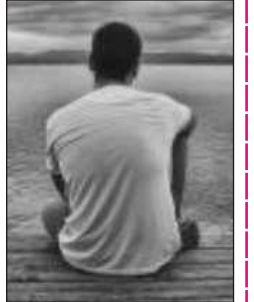
BALIQLAR - İxtiyarınıza ələ bir ərəfə verilib ki, yalnız öz gücünüza güvənməlisiniz. Kənar müdaxilə və məsləhətlər o qədər də önəmli deyil. Ailə-səvgi münasibətlərinə fikir verin. Səfərə çıxmayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Tənha yaşaya bilməyən peşə sahibləri - ilk sırada baş direktorlardır

D iş həkimləri daha çox başqa peşə sahibləri ilə evlənirlər. Ən çox boşanan peşə sahibləri isə dekoratorlardır. Bu maraqlı faktları amerikalı sosioloqlar üzə çıxarıblar. 2010-cu ildə ABŞ-da dantistlərin 81%-i evləniblər və ya ərə gediblər. Bundan başqa, baş direktor vəzifələrində çalışan adamlar da tənha yaşaya bilmirlər. İstehsalat sahəsində çalışanlar, terapevtlər, ortopedlər, okulistlər və zəhmət adamları da evlənməyi arzu edirlər.

Ancaq bəzi peşə sahibləri var ki, onlar tənhalığa məhkumdurlar. Bunlara kinomexaniklər şamil edilir. Sosioloqlar ən çox boşanan peşə sahibləri haqda da söz açıblar. Sən demə, ən çox boşanan adamlar dekoratorlar, qazma qurğularının operatorları, tibb bacıları, sosial işçilər, malaçılar və herbçilərdir. Onların nikahları uzun sürmür.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

«Yeni Müsavat»-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, «Azərbaycan» nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.